

KU LEUVEN

FACULTEIT SOCIALE WETENSCHAPPEN
MASTER OF SCIENCE IN DE VERGELIJKENDE
EN INTERNATIONALE POLITIEK

**Het immigratiediscours van
Vlaamse politieke partijen in de
nieuwsmedia**
een kwantitatieve inhoudsanalyse van
2009 tot 2014

Promotor : Dr. M. HOOGHE
Assessor : L. JACOBS
Verslaggever : Dr. B. MADDENS

MASTERPROEF aangeboden
tot het verkrijgen van de graad
van Master in de Vergelijkende
en Internationale Politiek door
Lien Verbeek

academiejaar 2015-2016

KU LEUVEN

FACULTEIT SOCIALE WETENSCHAPPEN
MASTER OF SCIENCE IN DE VERGELIJKENDE
EN INTERNATIONALE POLITIEK

**Het immigratiediscours van
Vlaamse politieke partijen in de
nieuwsmedia**
een kwantitatieve inhoudsanalyse van
2009 tot 2014

Promotor : Dr. M. HOOGHE
Assessor : L. JACOBS
Verslaggever : Dr. B. MADDENS

MASTERPROEF aangeboden
tot het verkrijgen van de graad
van Master in de Vergelijkende
en Internationale Politiek door
Lien Verbeeck

academiejaar 2015-2016

Samenvatting

Immigratie is vandaag de dag een actueel onderwerp. Politieke actoren vormen mee het maatschappelijk debat. Ze verspreiden hun immigratiediscours via de nieuwsmedia en proberen zo de kiezers te bereiken.

Het doel van deze studie is een inzicht te verkrijgen in het immigratiediscours van de voornaamste Vlaamse politieke partijen en ze met elkaar te vergelijken. Hiertoe werd een kwantitatieve inhoudsanalyse uitgevoerd van de nieuwsfragmenten van het VRT Journaal en het VTM Nieuws van 19u. Deze studie is hiermee de eerste die voor een periode van zes jaar (2009-2014) op systematische wijze het immigratiediscours van politieke partijen in Vlaanderen onderzoekt.

Enerzijds werd er gekeken naar de hoeveelheid aandacht die de verschillende partijen besteden aan het immigratiethema. Anderzijds werd gekeken naar framing, gebaseerd op de typologie van Helbling (2014), van het immigratiethema door de Vlaamse politieke partijen.

De resultaten tonen aan dat Open VLD en N-VA het vaakst aan het woord kwamen met het immigratiethema en het Vlaams Belang en Groen het minst vaak. Er blijkt een verband te zijn tussen de ideologie, de positie en de grootte van een partij en de functie van Minister voor Asiel en Migratie enerzijds en de hoeveelheid aandacht voor immigratie anderzijds. Het pragmatisch-, het veiligheids- en het morele frame werden het vaakst door politieke partijen toegepast. Rechtse partijen lijken op andere frames te focussen dan linkse partijen. Er blijkt dus ook een verband te zijn tussen de ideologie, de positie en de grootte van een partij en de aspecten waarop een partij focust als ze spreekt over immigratie.

Op deze manier kan het inzicht in de inhoud van het immigratiediscours van politieke partijen gebruikt worden in toekomstig onderzoek naar het effect ervan op attitudes ten aanzien van immigranten en stemvoorkeuren.

Inhoudsopgave

Samenvatting	
Inhoudsopgave	2
Lijst van tabellen	4
Lijst van figuren	5
Lijst van afkortingen	6
Voorwoord	7
1. Inleiding	8
2. Theoretisch kader	11
2.1 Het politieke discours in de nieuwsmedia	11
2.2 Nieuwsberichtgeving en publieke opinie	12
2.3 Agendasetting en issue-ownership	13
2.4 Framing	14
2.5 De framing typologie van Helbling	17
2.6 Hypotheses	18
3. Methodologie	22
3.1 Data en steekproef	22
3.2 De afhankelijke variabelen	25
3.2.1 Hoeveelheid media-aandacht	25
3.2.2 Frames	26
3.3 De onafhankelijke variabele: politieke partij	28
3.4 Onderzoeksstrategie en meetinstrument	30
3.5 Intercodeurbetrouwbaarheid	32
4. Resultaten van de analyse	35
4.1 Controle: verband tussen type zender en partij/frames	35
4.2 Doelstelling 1: het verband tussen politieke partijen en aandacht voor immigratie in het televisienieuws	36
4.3 Doelstelling 2: Verband tussen politieke partijen en het gebruik van frames	42
4.4 Combinaties van frames	50
5. Discussie en conclusie	52
6. Referenties	61
Bijlagen	66
Bijlage 1: Framing typologie van Helbling met voorbeelden	66

Bijlage 2: Selectieproces data

68

Bijlage 3: Codeboek

69

Lijst van tabellen

Tabel 1: Intercodeurbetrouwbaarheid	34
Tabel 2: Framing typologie van Helbling met voorbeelden	67
Tabel 3: Codeboek	71

Lijst van figuren

Figuur 1. Percentage nieuwsitems per thema in 19u-journaals op VRT en VTM met functie politicus (2009-2014, N=30 184).	48
Figuur 2. Percentage nieuwsitems over immigratie in 19u-journaals van VRT en VTM per partij (2009-2014, N=351	40
Figuur 3. Spreektijd (in seconden) per partij over immigratie in 19u-journaals op VRT en VTM (2009-2014, N=351).	41
Figuur 4. Totaal percentage frames gebruikt door politici bij spreken over immigratie in 19u-journaals op VTM en VRT (2009-2014, N=351).	43
Figuur 5. Soorten frames per partij, toegepast op het immigratiethema in 19u-journaals op VRT en VTM (2009-2014, N=351).	45
Figuur 6. Competitieve frames bij nieuwsitems over immigratie in 19u-journaals op VRT en VTM waarbij de frequentie hoger was dan 5 (2009-2014, N=351).	51
Figuur 7. Selectieproces data.	68

Lijst van afkortingen

CD&V: Christen-Democratisch en Vlaams

cdH: Centre Démocrate Humaniste

ENA: Elektronisch Nieuwsarchief

LDD: Libertair, Direct en Democratisch (Lijst Dedecker)

N-VA: Nieuw-Vlaamse Alliantie

Open VLD: Open Vlaamse Liberalen Democraten

PVDA: Partij van de Arbeid

Sp.a: Socialistische Partij Anders

UF: Union des Francophones

VB: Vlaams Belang

VRT: Vlaamse Radio- en Televisieomroep

VTM: Vlaamse Televisie Maatschappij

Voorwoord

Mijn masterproef kadert in het behalen van het diploma van de master in de Vergelijkende en Internationale Politiek aan de KU Leuven. Het doel is een inzicht te verwerven in het immigratiediscours van Vlaamse politieke partijen in het VRT Journaal en het VTM Nieuws van 2009 tot 2014. Dit gebeurt op basis van een analyse van de aandacht voor en framing van het immigratiethema.

Ik zou enkele personen willen bedanken. In de eerste plaats Professor Hooghe die mij de kans gaf om mijn masterproef rond dit thema te schrijven. Verder ook mijn assessor Laura Jacobs, voor de tijd die ze voor mij vrijmaakte en de nuttige feedback die ze me gaf. Dank gaat ook uit naar mijn vader, die een deel van de nieuwsfragmenten codeerde voor het berekenen van de intercodeurbetrouwbaarheid. Tot slot wil ik mijn ouders, broer, zus, en partner bedanken voor hun steun gedurende mijn hele opleiding.

1. Inleiding

Immigratie is een zeer actueel thema. Mede door de aanhoudende vluchtelingencrisis staat immigratie vandaag in het middelpunt van het debat. Burgers doen vaak beroep op nieuws over immigratie, omdat ze er in het dagelijkse leven maar weinig mee in aanraking komen. Onderzoek naar het immigratiediscours in de media door politieke partijen in Nederland stelt dat sinds de jaren 2000 een wending heeft genomen. Zo vindt Slegers (2007) dat voor 2000 vaker nadruk werd gelegd op de positieve gevolgen van de multiculturele samenleving. Het discours had een formele en wetenschappelijke stijl. De toon na 2000 is harder en negatiever. De stijl is korter, krachtiger en maakt meer gebruik van dichotomieën, problemen en negatieve beelden. Deze wending zou het publieke debat over immigratie verscherpen en politieke en maatschappelijke polarisatie in de samenleving in de hand werken (Slegers, 2007, p.63).

Het verband tussen nieuwsberichtgeving over immigratie en attitudes ten aanzien van immigratie werd bevestigd door Boomgaarden en Vliegenthart (2009). Zij stelden vast dat de toon van mediaberichtgeving over immigratie een effect heeft op anti-immigrantenhoudingen (Boomgaarden & Vliegenthart, 2009). Een negatieve toon zou de kans op negatieve attitudes ten aanzien van immigranten bij het publiek vergroten. Hoewel heel wat onderzoek aantoont dat er redenen zijn om te verwachten dat immigratieberichtgeving een significante invloed heeft op individuele attitudes tegenover immigranten, is het immigratiediscours door politieke partijen weinig onderzocht (Dunaway, Goidel, Kirzinger, & Wilkinson, 2011, p. 919). Deze studie wil daar verandering in brengen. Heel wat onderzoek bestudeerde reeds framing van immigratie door de media in het algemeen (Thorbjørnsrud, 2015; Helbling, 2014, p. 23). Nauwelijks werd de rol van actoren bij framing van immigratie nagegaan (Helbling, 2014). Nochtans zijn er onderzoekers die erop wijzen dat politieke actoren frames vormen over immigratie en die via hun discours in de nieuwsmedia proberen te verspreiden en zo de publieke opinie over immigratie beïnvloeden (Dunaway et al., 2011;

Hänggli & Kriesi, 2010). Omdat een groot deel van de berichtgeving wordt bepaald door politieke actoren, kan onderzoek naar framing door deze actoren betekenisvol zijn (Matthes, 2012 p. 248). België kende tussen 2002 en 2012 een netto intrede van 500 000 immigranten en vandaag krijgt België te maken met politieke vluchtelingen uit landen zoals Syrië en Irak. De multiculturele samenleving is een realiteit (Hanseeuw, 2012, pp. 2-3). Daarom is een inzicht in het immigratiediscours van Vlaamse politieke partijen in het nieuws interessant, aangezien op basis van reeds bestaand onderzoek kan voorspeld worden dat deze de publieke opinie over immigratie in ons land beïnvloedt.

Het doel is om een analyse te maken van het immigratiediscours van Vlaamse politieke partijen in de nieuwsmedia. Hiervoor zal de berichtgeving over immigratie worden onderzocht en meer bepaald de hoeveelheid en de manier waarop over het thema gesproken wordt. Zijn er bepaalde aspecten van het onderwerp die meer aandacht krijgen dan andere? Is er een verschil tussen partijen in het benadrukken van bepaalde aspecten? De centrale onderzoeksvraag in deze studie is: In welke mate verschillen politieke partijen in de hoeveelheid aandacht voor immigratie en in de inhoud van hun aandacht voor immigratie in de nieuwsmedia? Om een antwoord te formuleren op deze vraag is de analyse tweevoudig. Een eerste focus ligt op de hoeveelheid aandacht. Hoe vaak komen de partijen met het immigratiethema in het nieuws? De ‘agendasetting theorie’ vormt de basis voor deze stap. Een tweede focus kijkt naar de inhoud van de aandacht en naar hoe immigratie wordt geframed door verschillende partijen. Hier is de vraag dus niet ‘hoe vaak’, maar wel op ‘welke manier’ over immigratie wordt bericht. Gebruikt een bepaalde partij een bepaald soort frame vaker in de communicatie over immigratie dan een andere partij? De theoretische basis voor deze tweede stap vormt de ‘framing theorie’.

Een inzicht in het discours zou gebruikt kunnen worden in toekomstig onderzoek naar frames in de hoofden van het publiek en naar het effect van het immigratiediscours van politieke partijen op de Vlaamse publieke opinie. Als het effect gekend is, zouden voorspellingen mogelijk zijn over de attitudes van het publiek ten

aanzien van immigranten en het belang van het immigratiethema in de volgende verkiezingen.

Helbling (2014) voerde recent vergelijkbaar onderzoek. Hij analyseerde de framing door politieke stromingen in kranten in verschillende West-Europese landen. In dit onderzoek zal enkel naar het discours van Vlaamse politieke partijen gekeken worden, wat het mogelijk maakt te vergelijken tussen de partijen zelf. Hieronder zal nog enkele keren verwezen worden naar Helblings werk. De data die in deze studie gebruikt zullen worden, zijn fragmenten uit nieuwsuitzendingen van 19u op de openbare omroep VRT en de grootste commerciële zender VTM, van de periode 2009 tot 2014.

De structuur van deze studie is als volgt: eerst volgt het theoretisch kader, wat een bespreking van de literatuur over agendasetting en framing omvat, alsook de effecten van framing en agendasetting. Daarna volgen de hypotheses, die in deze studie zullen worden getest, en die hoofdzakelijk gebaseerd zijn op deze literatuur. Een beschrijving van de data en de methodologie wordt gevolgd door de analyse. Tot slot worden resultaten gegeven en volgt een discussie. In de discussie wordt gefocust op de implicaties van deze resultaten voor het stemgedrag en de publieke opinie over immigratie.

2. Theoretisch kader

2.1 Het politieke discours in de nieuwsmedia

Hieronder zullen de belangrijkste concepten van het onderzoek verduidelijkt worden. De focus van dit onderzoek is het immigratiediscours van politieke partijen. Een discours of vertoog wordt gevormd door alles wat geschreven of gezegd wordt over een onderwerp (Foucault, 1961). Politieke partijen proberen zo veel mogelijk een eigen vertoog te ontwikkelen als reactie op hoe andere actoren (kiezers of andere partijen) zich opstellen. Met het vasthouden of veranderen van een vertoog probeert men de eigen positie in de politieke machtsverhoudingen te vestigen of te behouden. Het is een manier voor politici om hun visie op een bepaalde problematiek te uiten (Jacobs, 1998, p. 261). Op basis van deze literatuur kunnen we verwachten dat elke politieke partij een specifiek discours voert over verscheidene maatschappelijke en politieke thema's, zoals immigratie.

Politieke partijen maken hun discours via verschillende wegen bekend. Zo verspreiden ze hun visie op specifieke beleidsthema's via het partijprogramma, de partijwebsite, sociale media, televisie en andere kanalen. Het is vooral het deel van het discours dat in de nieuwsmedia verschijnt dat de basis vormt voor publiek debat (Ferree, Gamson, Gerhards, & Rucht, 2002; Bennet, Pickard, Iozzi, Schroeder, Lagos, & Caswell, 2004). Hier volgt een analyse van een beperkt deel van het immigratiediscours van politieke partijen; het discours in de nieuwsmedia, meer bepaald in nieuwsuitzendingen op televisie.

Er zijn meerdere redenen waarom het politieke discours van politieke actoren bestuderen in de nieuwsmedia relevant is. Volgens verschillende onderzoeken vormen nieuwsmedia immers de belangrijkste arena voor publiek debat over politiek relevante issues. Als een onderwerp niet in de media komt, is de kans klein dat het relevant wordt in het publiek debat. Burgers zouden ook vaak beroep

doen op nieuws om zich te informeren over verschillende thema's (Ferree et al., 2002; Bennet et al., 2004). Tot slot spelen de nieuwsmedia een belangrijke rol voor politieke partijen in de strijd om het leiden van een discours over een bepaald onderwerp. In de publieksdemocratie van vandaag hangen politieke actoren af van nieuwsmedia om kiezers te bereiken en campagne te voeren. Ze voeren een strijd om controle over de nieuwsmedia (Swanson & Mancini, 1996). Deze controle werd traditioneel beschouwd als het beïnvloeden van wat in de media komt (Budge & Farlie, 1983). Later voegen studies over framing hier de controle over hoe iets in de media komt aan toe (Pan & Kosicki, 1993, p. 70). Een analyse van nieuwsuitzendingen kan daarom een belangrijk inzicht geven in het immigratiediscours van politieke partijen.

Wel moet er rekening gehouden worden met de interdependentie tussen media en politiek. Naast (politieke) actoren, zijn het ook de media zelf die controleren en selecteren wat in de media verschijnt. Het mediatiseren van een probleem door de nieuwsmedia is een voordeel voor partijen die georganiseerd zijn rond dit probleem en een nadeel voor andere (Thesen, 2014, pp. 196-197). Politiek en media kunnen niet zonder elkaar. Journalisten zien politici als een bron van informatie en politici rekenen op journalisten om hun visie tot bij de bevolking te brengen (Walgrave, Van Aelst, & Nuytemans, 2006). Toch neemt dit niet weg dat nieuwsmedia een belangrijke bron van informatie kunnen zijn voor kiezers en burgers in het vormen van hun opinie met betrekking tot specifieke beleidsthema's.

2.2 Nieuwsberichtgeving en publieke opinie

Berichtgeving door de nieuwsmedia speelt volgens Boomgaarden en Vliegenthart (2009) een belangrijke rol in de dynamiek van opinies over immigratie. De invloed van berichtgeving op de individuele attitudes hangt niet enkel af van hoe vaak een issue in de media verschijnt, maar ook van de wijze waarop over het thema wordt bericht (Boomgaarden & Vliegenthart, 2009; Dunaway et al., 2011, p. 921). Mediaberichtgeving werd tot nu toe weinig onderzocht als

onafhankelijke variabele bij het bestuderen van publieke opinie tegenover immigranten, hoewel een groot deel van voorlopig onderzoek aantoonde dat attitudes ten aanzien van immigratie fundamenteel en constant beïnvloed worden door elites en de manier waarop ze hun argumenten presenteren in de media (Dunaway et al., 2011, p. 919). Dunaway, Branton, Abrajano en Diego (2010) onderzochten wel de invloed van media berichtgeving op publieke opinie tegenover immigranten, maar ze keken hierbij enkel naar het agendasettingeffect en niet naar de framing van het thema. Dit geeft een onvolledig beeld van de invloed van berichtgeving.

Het doel is hier een volledige beeld te krijgen van de berichtgeving door politici, dus zowel van hoe vaak als op welke manier het immigratiethema voorkomt. Enkel fragmenten waarin politici aan het woord zijn worden geanalyseerd, zodat mediaberichtgeving beschouwd kan worden als een afspiegeling van hun discours over immigratie. Helbling (2014) stelde vast dat het politieke discours in de media overeenstemt met de inhoud van het partijmanifest. Hieronder wordt dieper ingegaan op de concepten agendasetting en framing, die de theoretische basis vormen voor dit onderzoek.

2.3 Agendasetting en issue-ownership

Volgens de traditionele theorie van agendasetting vindt het publiek dat thema het belangrijkste dat het vaakst in de nieuwsmedia aan bod komt (Baumgartner & Jones, 2010; McCombs & Shaw, 1972). De nieuwsmedia zouden het belang van de thema's en als gevolg ook de politieke agenda beïnvloeden (Walgrave et al., 2006, p. 20). Dit betekent volgens Dunaway et al. (2010) dat een verhoogde berichtgeving over immigratie zal zorgen voor een verhoging in de publieke perceptie over het belang van het onderwerp. Hierdoor zou ook de toegankelijkheid van het onderwerp in onze gedachten verhogen. Als onze opinie gevraagd wordt over iets, zal een antwoord geformuleerd worden op basis van de thema's die het meest toegankelijk zijn in ons hoofd. Zo zullen mensen hun stem bij verkiezingen baseren op deze thema's. Dit laatste proces wordt priming genoemd (Iyengar & Kinder, 2010). Chong en Druckman

(2007, p. 113) stellen het pure effect van frequentie in vraag. Volgens hen moet er rekening gehouden worden met een bewuste evaluatie van het onderwerp door het publiek.

In deze studie zullen we de agendasettingtheorie gebruiken in een eerste stap van de analyse van het immigratiediscours van de politieke partijen. Er moet wel op gewezen worden dat deze theorie gaat over de hoeveelheid aandacht en de invloed op de publieke opinie. Hier wordt enkel de hoeveelheid aandacht geanalyseerd, en niet de link met de publieke opinie.

In de eerste stap van de analyse wordt ook een link gemaakt tussen de agendasettingtheorie en de issue-ownership theorie. De issue-ownership theorie stelt dat bepaalde politieke partijen in de hoofden van het kiespubliek geassocieerd worden met bepaalde politieke thema's en dat ze verwacht worden het meest competent te zijn als het over deze thema's gaat. Dit zou het gevolg zijn van de hoeveelheid aandacht die de partij hecht aan dit thema (Walgrave, Lefevre, & Tresh, 2012, pp 1-3). Walgrave et al. (2012) vonden ook een effect van issue-ownership op het stemgedrag. Wanneer kiezers een bepaald thema belangrijk vinden en wanneer ze het thema associëren met een bepaalde partij, vergroot de kans dat ze op deze partij zullen stemmen.

2.4 Framing

Omdat het agendasettingeffect alleen onvoldoende blijkt te zijn om de invloed van berichtgeving op attitudes te verklaren (Boomgaarden & Vliegthart, 2009), wordt ook framing van immigratie onderzocht. In framingonderzoek is er weinig duidelijkheid over conceptuele of operationele definities van frames (de Vreese, 2012, p. 367-368). Volgens Entmans (1993, p. 52) invloedrijke definitie is framing gelijk aan het selecteren van bepaalde aspecten van een realiteit en ze benadrukken in de communicatie ervan. Deze definitie sluit aan bij die van Gamson en Modigliani (1989) van wat een frame is: een organiserend idee dat betekenis geeft aan een reeks van

gebeurtenissen en deze verbindt. Een frame geeft de essentie van een probleem aan (Gamson en Modigliani, 1989, p. 143). Deze definities stellen frames voor als het benadrukken van zekere aspecten van een topic en het negeren van andere aspecten (de Vreese, 2003, p. 4). Omdat deze definities duidelijk weergeven wat een frame is, zullen we ons hierop baseren in deze studie.

De uitdaging ligt in de operationalisering van frames. Een belangrijk onderscheid dat gemaakt wordt in de literatuur is dat tussen ‘generic’ frames en ‘issue-specific’ frames. Sommige frames zijn enkel betekenisvol voor specifieke onderwerpen, andere kunnen gebruikt worden voor verschillende onderwerpen, in een verschillende context en over een langere periode (de Vreese, 2003). Aangezien gekeken zal worden naar framing van het specifieke onderwerp immigratie, zullen hier issue-specific frames worden gebruikt. Frames worden in dit onderzoek geoperationaliseerd als individuele argumenten die leiden tot een specifiek begrip van immigratie. Entman (1993, p. 52) stelde dat frames in het nieuws geïdentificeerd kunnen worden op basis van bijvoorbeeld de aanwezigheid van bepaalde sleutelwoorden of stereotype afbeeldingen. Het is op deze elementen dat gefocust werd bij de analyse van de nieuwsfragmenten, om zo inzicht te krijgen in welke argumenten politieke actoren gebruiken bij het spreken over immigratie.

Tot nu toe keek het meeste onderzoek naar framing van immigratie door de media in het algemeen (Helbling, 2014, p. 23). Recenter is ook onderzoek gedaan naar framing door specifieke actoren (Hänggli & Kriesi 2010, 2012; Hänggli, 2012; Helbling, 2014). Volgens Matthes (2012, p. 248) bestaat het framingproces uit drie fases: de constructie van informatie door politieke elites, de toepassing van frames door de media en de impact van frames op individuele opinie. Helbling (2014, p. 22) stelde vast dat veel onderzoek tot nu toe focuste op framingeffecten en de rol van de media hierin, maar dat de eerste fase vaak genegeerd werd. Dit en het feit dat politieke actoren hun discours via de nieuwsmedia proberen te verspreiden (Dunaway et al., 2011), maakt het onderzoeken van de actoren interessant. Politiek wordt hiermee bestudeerd in zijn hoedanigheid

van politieke communicatie. De nieuwsfragmenten en de toegepaste frames worden toegekend aan een politieke partij. Zo krijgen we een inzicht in wie op welke manier frame. Er wordt dus vertrokken vanuit een ‘actor-driven logic’; namelijk politieke actoren of partijen selecteren bepaalde aspecten van een realiteit. Helbling (2014) vertrok vanuit dezelfde logica, steunend op het feit dat politieke partijen eigen belangen in hun immigratie-gerelateerde argumentatie injecteren.

Tot slot volgt een samenvatting van enkele studies over framingeffecten. Vaak werd vastgesteld dat de manier waarop immigratie geframed wordt, invloed heeft op de attitudes ten aanzien van immigranten (Atwell Seate & Mastro, 2015; Dinas & van Spanje, 2011). De houding van het publiek ten aanzien van immigranten zou meer beïnvloed worden door de informatie die het publiek verkrijgt over dit thema via de nieuwsmedia dan door de feiten (Chong & Druckman, 2007). Boomgaarden en Vliegenthart (2009) vinden ook een invloed van de toon van de berichtgeving op migrantenhoudingen. Volgens Druckman (2001) spreken we van een framingeffect als een individu bij het geven van zijn mening over een thema, het op dezelfde manier interpreteert als het in de media geframed werd. Frames komen voor in de strategische communicatie van politieke actoren en partijen. Ze vormen frames over immigratie en proberen die via hun discours in de nieuwsmedia te verspreiden en zo de opinie van het publiek over immigratie te beïnvloeden (Dunaway et al., 2011; Hänggli & Kriesi, 2010).

Toch is een nuancering van het framingeffect nodig. Andere onderzoekers stellen immers dat het framingeffect minder sterk is dan dat vaak wordt gedacht. Er zijn bepaalde factoren die bepalen of individuen al dan niet beïnvloed worden door frames. Zo zouden enkel frames die regelmatig en systematisch in de nieuwsmedia verschijnen, een invloed hebben (Matthes, 2008). Enkele andere factoren zijn: reeds bestaande attitudes, de betrouwbaarheid van de bron die de frame verspreidt en communicatie met anderen (Druckman, 2001; Matthes, 2008). Ook De Vreese (2012) wijst op de conditionaliteit van het framingeffect, dat afhangt van welk issue

geframed wordt, de sterkte van het frame, de context en individuele kenmerken. Tot nu toe werd in onderzoek ook weinig rekening gehouden met competitieve frames. Dit zijn frames die een tegengestelde argumentatie inhouden en daardoor het framingeffect zouden verzwakken (Chong & Druckman, 2007; De Vreese, 2012, p. 370). In deze analyse zal er de mogelijkheid zijn meerdere frames toe te kennen aan eenzelfde fragment. Zo wordt verder onderzoek naar het effect van gecombineerde en competitieve frames op de Vlaamse publieke opinie niet uitgesloten.

2.5 De framing typologie van Helbling

De literatuur bevat twee manieren om via een inhoudsanalyse nieuwsframes te onderzoeken; de inductieve en de deductieve methode (De Vreese & Lecheler, 2012). Voor dit onderzoek werd de deductieve methode gebruikt. Dit wil zeggen dat er gebruik werd gemaakt van op voorhand gedefinieerde en geoperationaliseerde frames. Omwille van de gelijkaardige invalshoek als in Helblings studie, werd gekozen voor de framing typologie van Helbling (2014). Een beperking van de deductieve methode is dat er wordt gecontroleerd voor vooraf bepaalde frames en dat eventueel andere frames niet worden gecodeerd. Een voordeel van het gebruik van de typologie van Helbling (2014) is echter dat deze tot stand gekomen is door een combinatie van de inductieve en de deductieve methode, waardoor de categorieën frames goed geoperationaliseerd zijn. Hieronder volgt een toelichting van de verschillende categorieën frames.

De typologie is gebaseerd op Habemas' onderverdeling van drie algemene types van frames met betrekking tot Europese integratie: het identity-related, het moral-universal en het utilitarian frame (Helbling, 2014, pp. 24-25). Hier voegde Helbling (2014) zelf onderverdelingen aan toe, inductief en gebaseerd op zijn analyse. Het eerste is het *identity-related frame* en wijst op ideeën en waarden die inherent zijn aan een bepaalde gemeenschap. Binnen dit type bestaan twee conflicterende onderverdelingen van frames. Het *nationalistisch frame* bevat argumenten voor het behoud van

nationale grenzen en identiteit of een cultureel homogene samenleving. Voorbeelden zijn xenofobische attitudes en nadruk op integratie door aanpassing. Het *multiculturele frame* toont zich voorstander van culturele diversiteit en het vreedzaam samenleven van verschillende culturen en religieuze groepen.

Onder het tweede type, het *moral-universal frame*, plaatst Helbling het *morele frame*, dat bevat argumenten voor morele principes en universele rechten die voor iedereen gelden, ongeacht culturele identiteit. Voorbeelden zijn het benadrukken van mensenrechten, het discriminatieverbod en internationale solidariteit.

Een derde type is het *utilitarian frame*. Twee categorieën hebben te maken met het economische aspect. Het *arbeids- en sociale zekerheidsframe* bevat argumenten gerelateerd aan werkloosheid, de sociale zekerheid en versoering van de verzorgingsstaat. Het *economisch frame* plaatst immigratie in de context van economische welvaart en groei of economische kost. Een voorbeeld zou zijn dat immigratie voordelig is voor onze economie. Een derde categorie onder het utilitarian frame is het *veiligheidsframe*. Deze houdt argumenten in die verwijzen naar interne en externe veiligheid, zoals terrorisme en misdaad. Een laatste categorie, het *pragmatische frame*, bevat argumenten die actoren zullen innemen wanneer ze willen vermijden om een duidelijk ideologisch standpunt in te nemen. Dit kunnen juridische, op interesse gebaseerde en efficiënte argumenten zijn (Helbling, 2014, pp. 22-26).

In tabel 2 in de bijlagen staan bij elk soort frame voorbeelden van voorkomende argumenten.

2.6 Hypotheses

Om een antwoord te formuleren op de onderzoeksvraag worden hypothesen opgesteld op basis van de bestaande literatuur over agendasetting en framing en worden deze getest.

Een eerste hypothese heeft betrekking op de eerste focus van de analyse, namelijk op de relatie tussen een politieke partij en de hoeveelheid aandacht die ze heeft voor het immigratiethema. Hiervoor wordt een koppeling gemaakt tussen de agendasetting

theorie en de issue-ownership theorie. De eerste stelt dat men immigratie belangrijker gaat vinden als het vaker in de media komt (Dunaway et al., 2010). Volgens de tweede zorgen de prioriteit die een partij in het verleden hechtte aan een issue, de beleidsresultaten en de competentie over een bepaald issue voor een electoraal voordeel, omdat het publiek de partij ziet als meer capabel in verband met dit issue (Walgrave et al., 2012, p. 1-3). Partijen zijn eerder geneigd te antwoorden op nieuws over issues waarover ze een “ownership” hebben. Rechtse partijen zouden speciaal aandacht hebben voor nieuws over immigratie en criminaliteit (Thesen, 2014, p. 186). Ze zouden er met andere woorden baat bij hebben dat het immigratiethema vaak in het nieuws verschijnt. Dit leidt tot een eerste hypothese:

Hypothese 1: Rechtse politieke partijen, met een issue-ownership over immigratie, komen vaker in nieuwsfragmenten met het immigratiethema dan centrum en linkse partijen.

De volgende hypothesen steunen op Helblings resultaten (2014, pp. 34-35) over de samenhang tussen de politieke stromingen en de frames die ze gebruiken. Hij heeft het over twee factoren die de framingstrategie van politieke partijen beïnvloeden. Een eerste is de ideologie van de partij. Hoe verder een partij zich aan de linkse kant van het spectrum bevindt, hoe meer morele en multiculturele frames ze zal gebruiken. Conservatieve en rechts populistische partijen zouden meer nationalistische frames gebruiken dan andere partijen. De hypothesen die we hieruit afleiden zijn:

Hypothese 2: Linkse partijen gebruiken vaker morele en multiculturele frames in hun communicatie over immigratie in het televisienieuws dan centrum en rechtse partijen.

Hypothese 3: Rechtse partijen gebruiken vaker nationalistische frames in hun communicatie over immigratie in het televisienieuws dan centrum en linkse partijen.

De tweede beïnvloedende factor is volgens Helbling (2014) praktische beperkingen, en de grootte van een partij. Deze bepalen niet zozeer de keuze voor een specifiek soort frame, maar wel de stabiliteit van het discours. Kleine partijen aan de radicaal linkse en rechtse kant zouden in hun immigratiediscours exclusief focussen op een bepaald soort frame. Uit Helblings resultaten blijkt dat voor de radicale linker zijde een arbeids-en sociale zekerheidsdiscours te zijn en voor de populistische rechterzijde een nationalistisch discours. Groene partijen zouden hierop een uitzondering zijn omdat zij een meer gebalanceerd discours voeren. Hoe meer inkomsten een partij heeft, hoe meer divers het discours over een thema, omdat een grote partij aan de interesses van een breder publiek moet voldoen. Dit leidt tot de hypothese 4:

Hypothese 4: Kleine radicaal linkse/rechtse partijen focussen op één bepaald frame in hun communicatie in het televisie-nieuws over immigratie en grote partijen gebruiken een grotere variatie aan frames (meer dan één).

De laatste hypothese vertrekt ook van de invloed van ideologie op framekeuze. Onderzoekers spreken over de ‘securitization of immigration’. Elites zouden van hun positie gebruik kunnen maken om een waarheid te creëren met betrekking tot bedreigingen voor de staat en creëren van angsten, door de link te leggen tussen immigratie en criminaliteit of terrorisme. Dit met het oog op het legitimeren van een veiligheidsbeleid of het versterken van hun controle (Charrett, 2009, p. 27). Thesen (2014, p. 186) stelt dat rechtse partijen meer aandacht hebben voor nieuws met een link tussen immigratie en criminaliteit dan andere partijen. Bij de Vlaamse partijen kunnen we deze ‘securitization’ van immigratie vooral verwachten bij rechtse partijen, die een streng immigratiebeleid voeren. We gaan na of rechtse partijen vaker een veiligheidsframe gebruiken in hun communicatie over immigratie dan andere partijen. Dit brengt ons tot de laatste hypothese:

Hypothese 5: Rechtse partijen gebruiken vaker een veiligheidsframe in hun communicatie over immigratie in het televisienieuws dan centrum en linkse partijen.

3. Methodologie

3.1 Data en steekproef

Om een inzicht te krijgen in het immigratiediscours van de Vlaamse politieke partijen in de Nederlandstalige nieuwsmedia, betreft de analyse-eenheid hier de politieke actor die voorkomt in een nieuwsitem van de Vlaamse openbare omroep VRT (Eén) of de grootste commerciële zender VTM. Het gaat om items uit het 'Journaal' van 19 uur op VRT en het 'Nieuws' van 19 uur op VTM. Er wordt hiertoe beroep gedaan op een databestand van het Elektronisch Nieuwsarchief (ENA).

Dit TV Nieuwsarchief archiveert en codeert alle nieuwsuitzendingen van 19 uur op VRT en VTM sinds 2003 tot op heden. Het ENA-team archiveert de nieuwsuitzendingen, bekijkt de nieuwsitems en analyseert ze (ENA, z.d.). Zo worden voor elk nieuwsitem meer dan tachtig verschillende variabelen gecodeerd. Voorbeelden van variabelen zijn de naam van de actor die aan het woord komt en zijn functie, de spreektijd van de actor, het thema waarover het gaat en of het over binnenlands, buitenlands of gemengd nieuws gaat. In het huidige Steunpunt Media worden deze data up-to-date gehouden. De data van 2003 tot en met 2014 zijn reeds beschikbaar.

Omdat in dit onderzoek het discours van politieke partijen wordt geanalyseerd, werd het actorenbestand gebruikt. Dit bestand bevat alle actoren die aan het woord kwamen of die vermeld werden in een uitzending. Indien in eenzelfde fragment bijvoorbeeld drie actoren aan het woord kwamen, staat dit fragment drie keer in het bestand, telkens met een andere actor. Het ENA berekende de intercodeurbetrouwbaarheid voor de variabelen. De Krippendorff's Alpha coëfficiënt was .80 voor het thema 'immigratie' en .98 voor het coderen van de functie 'politicus' (De Smedt, Wouters, & De Swert, 2013, p. 5-7). De variabelen die we hier nodig hebben, werden voldoende betrouwbaar gecodeerd, daar de intercodeurbetrouwbaarheid boven de minimumgrens ligt.

Om de analyse mogelijk te maken, werden bijkomende selecties uitgevoerd op het bestand. Eerst werden fragmenten geselecteerd waarin de functie van de actor ‘binnenlandse politicus’ is. De volgende selectie was op basis van jaartallen, van 2009 tot 2014, en op basis van binnenlands en gemengd nieuws. Zo bleven er enkel fragmenten over waarin er een link is tussen immigratie en België. Nieuws over immigratie in het buitenland zou een ander effect kunnen hebben op de kijker omdat het zich niet in ons land afspeelt. De operationalisering van een “immigrant” is dan ook sterk context specifiek. Het resultaat was een bestand met fragmenten van 2009 tot 2014, van binnenlandse politici, die gingen over binnenlands (België) en gemengd (met betrekking op België) nieuws. De keuze voor deze zesjarige periode steunt enerzijds op het feit dat zo het risico op vertekening door cyclische gebeurtenissen wordt vermeden, anderzijds vermijdt het hier niet dat verschillende verkiezingsperioden worden opgenomen, zodat resultaten niet te wijten zijn aan verkiezingsuitslagen, meer bepaald aan het onderscheid in positie tussen regering en oppositie. De dataset bestond uit 30 184 fragmenten waarin politici over een onderwerp in het nieuws kwamen. Een laatste selectie haalde hier de fragmenten over ‘immigratie’ uit. Dit waren er 686. De overige 29 498 handelen over een ander thema. Dit wil zeggen dat 2% van de nieuwitems tussen 2009 en 2014, waarin een politicus aan het woord kwam, handelde over immigratie. Vervolgens werd elke politicus toegewezen aan een partij. Meer uitleg daarover volgt hieronder. Tot slot worden de fragmenten van Waalse politici verwijderd, alsook de fragmenten van een lokale partij of een partij die slechts een keer aan het woord kwam. Het resultaat was een databestand met 516 items, waarop de analyse werd uitgevoerd. Dit selectieproces wordt schematisch weergegeven in Figuur 7 in de bijlagen.

Omwille van het lage aantal nieuwsitems, werd geen steekproef genomen. De resultaten zijn dus een werkelijke afspiegeling van de nieuwsitems over immigratie tussen 2009 en 2014 op VRT en VTM. Door de populatie te onderzoeken, worden veralgemeningsfouten vermeden. Het databestand bevat fragmenten van nieuwsuitzendingen op zowel VRT als VTM. Volgens cijfers van het

Centrum voor Informatie over de Media (2014) bereiken het ‘Journaal’ op VRT en het ‘Nieuws’ op VTM samen een meerderheid van de nieuwskijkers. Geen enkele andere Vlaamse nieuwsuitzending haalt kijkcijfers die in de buurt komen. Een analyse van het immigratiediscours van politieke partijen in deze nieuwsuitzendingen als onderdeel van de nieuwsmedia is interessant omwille van het grote publiek dat deze zenders bereiken (CIM, 2014).

Er moet wel rekening gehouden worden met feit dat een analyse wordt gedaan van nieuwsuitzendingen op twee verschillende zenders met eigen doelstellingen. De VRT is een openbare omroep, opgericht door de Vlaamse overheid, die aan bepaalde voorwaarden moet voldoen, zoals het promoten van verdraagzaamheid en het behalen van quota inzake de vertegenwoordiging van minderheden. VTM is een commerciële zender en is niet gebonden aan dergelijke verplichtingen (Van den Bulck & Broos, 2011).

Dit verschil in doelstelling zou er ten eerste toe kunnen leiden dat de zenders ander nieuws selecteren, waarin bepaalde frames wel of niet aanwezig zijn. Zo zou de ene zender voor een fragment kunnen kiezen waarin een politieke actor een veiligheidsframe gebruikt en de andere zender voor een fragment waarin dezelfde actor een multiculturele frame gebruikt. Hooghe, Jacobs en Claes (2015) vonden bijvoorbeeld dat VTM tussen 2003 en 2014 immigratie vaker linkte aan criminaliteit (21%) dan VRT (16%). In een eerste stap van de analyse wordt dan ook nagaan of er een verschil is tussen de zenders in het voorkomen van de soorten frames. Het doel van dit onderzoek blijft uiteindelijk een analyse maken van het immigratiediscours van partijen dat verschijnt in de nieuwsmedia om in later onderzoek het effect daarvan te meten op de publieke opinie. Enkel de framing door politieke actoren zelf wordt beschouwd. Onderzoek toont aan dat de media frames van politieke actoren reproduceren (Hänggli & Kriesi, 2010). Framing door journalisten zelf zal buiten de analyse worden gelaten.

Ten tweede zouden de zenders, als gevolg van de verschillende doelstellingen, andere selectiemethodes kunnen hanteren voor wie wel en niet in het nieuws komt. Dit kan invloed hebben op welke partijen aan het woord komen en hoe vaak en zorgt voor selectievertekening. Het is dus ook hier belangrijk het effect van de zender na te gaan. Het aantal keer dat een partij aan het woord komt, kan een kenmerk van het immigratiediscours zijn, maar ook het gevolg van selectievertekening door de media. In een eerste stap van de analyse wordt nagaan of er een verschil is tussen de zenders in de frequentie dat een partij voorkomt. Er moet dus voorzichtig omgegaan worden met het beschouwen van de resultaten van deze studie als kenmerken van het discours van een partij omwille van de interdependentie tussen media en politiek.

Nog een beperking is dat naast de nieuwsfragmenten van VRT en VTM, die hier worden geanalyseerd, ook via andere nieuwsmedia, zoals kranten en andere televisiezenders, over immigratie wordt gesproken door politieke partijen. De analyse van de fragmenten op deze twee zenders geeft dus geen volledig beeld van het discours van politieke partijen in de nieuwsmedia.

3.2 De afhankelijke variabelen

Analoog aan het dubbele doel van deze studie, zijn er twee afhankelijke variabelen. Wat de eerste doelstelling van deze studie betreft, inzake de hoeveelheid media-aandacht die politieke partijen besteden aan het thema immigratie, is de afhankelijke variabele de hoeveelheid media-aandacht. Voor de tweede doelstelling, inzake verschillen in framing door politieke partijen, is de afhankelijke variabele het gebruik van frames.

3.2.1 Hoeveelheid media-aandacht

De afhankelijke variabele in de eerste focus is de hoeveelheid aandacht die de partij besteedt aan immigratie. Eerst zal meer algemeen gekeken worden hoe vaak immigratie voorkwam in

vergelijking tot andere onderwerpen, tussen 2009 en 2014. Hiervoor wordt opnieuw beroep gedaan op de dataset met nieuwsitems over alle thema's voor dezelfde periode. Vervolgens wordt specifiek voor elke partij nagegaan hoe vaak ze het over het onderwerp immigratie had in nieuwsuitzendingen. Er wordt zowel gekeken naar het aantal keer dat de partij sprak over immigratie, als naar de spreektijd (in seconden). Is er een significant verschil tussen partijen? De eerste hypothese heeft betrekking op deze relatie. Om ze te testen moeten we weten wie een issue-ownership heeft over het immigratiethema in Vlaanderen.

Volgens politicoloog Nicolas Bouteca was het migratievraagstuk jarenlang hét issue van de Vlaams Belang campagne. Als men aan migratie dacht, dacht men aan het VB. Dat is nog altijd het geval stelt hij. Alleen verliest de partij de laatste jaren een gedeelte van zijn exclusieve rol aan N-VA, die ook met een streng migratiestandpunt komt. Mensen die het thema belangrijk vinden, lijken vaker te kiezen voor een stem voor N-VA omdat een stem voor het VB beleidsmatig weinig doorweegt. Het VB is dus niet meer de enige eigenaar van het immigratiethema. Ze deelt de rol met N-VA (Bouteca, 2014). Op basis van het voorgaande zouden we kunnen verwachten dat het VB en N-VA zoveel mogelijk met immigratie in de media proberen te komen, omdat het publiek dit onderwerp dan belangrijker gaat vinden (agendasetting) en deze partijen, omdat ze als eigenaar worden gezien van het immigratiethema, en een electoraal voordeel hebben als het over dit issue gaat (issue-ownership). In de eerste hypothese worden rechtse partijen met issue-ownership over immigratie daarom geoperationaliseerd als N-VA en Vlaams Belang. Er zal worden getest of zij effectief vaker in nieuwsuitzendingen komen met immigratie dan Groen, sp.a, CD&V en Open VLD.

3.2.2 Frames

De afhankelijke variabele is het aantal keer dat een bepaald soort frame gebruikt wordt door een politieke partij in de communicatie over immigratie. Bij het analyseren van de nieuwsfragmenten werd

gelet op de argumenten van politici om gebruikte frames te identificeren. Voor elk nieuwsfragment werd nagegaan welke immigratieframe(s) uit Helblings (2014) typologie voorkwamen. Hier werd één uitbreiding aan toegevoegd, aangezien in deze studie ook meerdere frames per fragment mogelijk waren. Tabel 2, in de bijlagen, geeft een overzicht van de frames en geeft voor elke categorie enkele voorbeelden. Het codeboek, dat zich ook in de bijlagen bevindt, bevat een uitgebreidere beschrijving.

Hypothese 2, 3 en 5 handelen over de relatie tussen politieke partijen en de soorten frames die ze gebruiken. De keuze voor een bepaald soort frame wordt volgens Helbling bepaald door de ideologie van de partij. Voor hypothese 2 worden linkse partijen geoperationaliseerd tot Groen en sp.a en wordt de frequentie van hun gebruik van het multiculturele en het morele frame vergeleken met die van CD&V, Open VLD, N-VA en VB. In hypothese 3 zijn rechtse partijen Open VLD, N-VA en VB en wordt de frequentie van hun gebruik van het nationalistische frame vergeleken met die van Groen, sp.a en CD&V. Ook in de hypothese 5 worden rechtse partijen geoperationaliseerd tot Open VLD, N-VA en VB en wordt hun gebruik van het veiligheidsframe vergeleken met dat van Groen, sp.a en CD&V.

Omdat dit onderzoek gaat over framing door politici, werden frames afkomstig van journalisten niet gecodeerd. Dit gebeurde enkel voor frames die duidelijk toebehoorden aan een politicus. Het omzetten van nieuwsfragmenten in kwantitatieve data maakt het mogelijk om politieke partijen te vergelijken op basis van frequenties van gebruikte frames en een inzicht te krijgen in de verschillen tussen partijen in hoe vaak ze een bepaalde frame gebruiken.

Wat de framingstrategie ook beïnvloedt zijn volgens Helbling (2014) de praktische beperkingen. Hypothese 4 gaat over hoe deze de stabiliteit van het discours en de variatie aan frames bepalen. Voor het testen ervan moeten we kleine linkse of rechtse radicale partijen en grote partijen operationaliseren. Een radicale en populistische partij aan de rechterzijde is het VB (Manifesto Project, z.d.). Aan de linkerkzijde zou dat PVDA kunnen zijn, maar deze partij kwam geen

enkele keer voor in deze nieuwsfragmenten over immigratie. Op basis van het aantal stemmen voor kamer en senaat, het aantal door het parlement ter beschikking gestelde personeelsleden en overheidsinkomsten berekend op basis van de verkiezingsuitslag, kunnen N-VA, Open VLD, CD&V en sp.a als grootste partijen gezien worden voor de periode van 2009 tot 2014 (Maddens & Smulders, 2014, p. 2-5)¹. Als gevolg hiervan zal getest worden of het VB focust op één bepaalde frame als het spreekt over immigratie en of N-VA, CD&V, sp.a en Open VLD een grotere variatie aan frames gebruiken. Dit laatste wordt ook verwacht voor Groen omdat deze partij, zoals reeds aangehaald, een meer gebalanceerd discours zou voeren (Helbling, 2014).

3.3 De onafhankelijke variabele: politieke partij

Zowel in de eerste als in de tweede focus is de onafhankelijke variabele ‘de politieke partij’. Om uitspraken te kunnen doen over en te vergelijken tussen partijen, moeten de politici in het bestand toegewezen worden aan een partij. Dit werd handmatig gedaan voor de 686 fragmenten via het aanmaken van een variabele ‘partij’. Voor de toewijzing aan een partij werd de Barometer van de Cumul van Mandaten in België (Cumuleo) gebruikt. Deze website geeft toegang tot een databank van 15 406 Belgische mandatarissen met een gedetailleerde fiche van hun mandaten per jaar (Cumuleo, z.d.). Zo werd nagegaan welke partij een politicus vertegenwoordigde in een bepaald jaar. Elk fragment kreeg naast de naam van de politicus die aan het woord was, dus ook een partij toegekend. Later werd voor elke partij afzonderlijk nog een dichotome variabele aangemaakt om de analyse mogelijk te maken. De actor kreeg dan een ‘1’ als hij lid was van deze partij en een ‘0’ als dat niet zo was.

In nieuwsuitzendingen op VRT en VTM kwamen veertien verschillende partijen aan het woord over immigratie van 2009 tot 2014. Elke partij kreeg een willekeurig cijfer als code in het

---

¹ Gebaseerd op het aantal stemmen bij de federale verkiezingen van 2010

datbestand. In dit onderzoek worden de Waalse partijen buiten beschouwing gelaten. Zij komen minder voor (24%) in nieuwsuitzendingen op Vlaamse zenders dan de Vlaamse partijen. De Vlaamse partijen (politici die ze vertegenwoordigen) die met het thema immigratie in de nieuwsuitzendingen verschenen, zijn N-VA, CD&V, Open VLD, sp.a, Groen, Vlaams Belang (VB), LDD en samen.be. De UF en PVDA kwamen geen enkele keer aan bod. Samen.be, een lokale partij, kwam één keer voor en wordt daarom buiten beschouwing gelaten. LDD kwam slechts zeven keer voor (1%) en wordt daarom ook niet opgenomen in de analyse. Het aantal observaties voor deze partijen is immers te klein om betrouwbare resultaten te verkrijgen. Er bleef een dataset over met 516 nieuwsitems over immigratie waarin één van de zes partijen aan het woord kwam.

Voor de analyse is het nodig te weten waar de politieke partijen zich situeren op de links/rechts-as. Het politieke spectrum in België, ingedeeld volgens een links/rechts-as en een progressief/conservatief-as, neemt volgens Krouwel (2010) de volgende volgorde aan (van links/progressief naar rechts/conservatief): Groen, sp.a, CD&V, Open VLD, N-VA en VB. Een andere indicatie van de links-rechts positie van de Vlaamse partijen kunnen we vinden in het Manifesto Project, dat de partijprogramma's van politieke partijen codeert en classificeert. De volgorde volgens het Manifesto Project Data Dashboard is ongeveer identiek aan de indeling van Krouwel (Manifesto Project, z.d.), alleen plaatst het sp.a linkser op het spectrum dan Groen. Dit verschil kan te wijten zijn aan het thema waarop de links-rechtsverdeling gebaseerd werd. Zo argumenteren Van Erkel, Thijssen en Van Aelst (2014) dat de klassieke links/rechts verdeling vooral geldt op economisch vlak. Voor het thema immigratie zou deze anders zijn. Met betrekking tot dit thema nemen Groen en sp.a ongeveer dezelfde linkse positie in. CD&V, Open VLD en N-VA, hebben hun zwaartepunt meer in het centrum en hebben ook conservatieve kandidaten. Bij CD&V en Open VLD variëren de meningen binnen de partij, bij N-VA wijken ze minder af van het zwaartepunt. VB bevindt zich dan weer duidelijk rechts (Van Erkel et al., 2014).

In dit onderzoek zal de volgorde van Krouwel (2010) aangehouden worden, omdat ook Van Erkel et al. (2014) stellen dat Groen zich in het migratiethema links van sp.a bevindt. Op basis van de ideologische schalen die in hun onderzoek voorkomen, worden de partijen gehercodeerd in drie blokken voor het beantwoorden van de hypothesen omtrent het verband tussen ideologie en framing van immigratie (Van Erkel et al., 2014). Het linkse blok bevat Groen en sp.a. Het centrum bevat CD&V. Het rechtse blok bevat Open VLD, N-VA en Vlaams Belang.

Voor de politicus/partij die aan het woord kwam, werden verschillende variabelen gecodeerd. De eerste variabele is welke frames gebruikt werden. De tweede beschrijft of de politicus de functie van Minister van Asiel en Migratie bekleedde op het moment van het fragment. Gedurende de periode die hier bestudeerd wordt, namen vier verschillende personen van drie verschillende partijen deze functie in, met name Open VLD, cdH en N-VA. Personen in deze functie worden verondersteld te reageren op nieuws over dit onderwerp, aangezien het tot hun expliciete bevoegdheid hoort. Daarom is het belangrijk om, behalve met de politieke partij, ook rekening te houden met deze functie. De derde variabele waarvoor werd gecontroleerd, is of de partij die de actor vertegenwoordigt op dat moment in de regering of oppositie zat, omdat dit een invloed zou kunnen hebben op de hoeveelheid media-aandacht en de stabiliteit van het discours (Helbling, 2014)

3.4 Onderzoeksstrategie en meetinstrument

Het Nieuwsarchief codeerde nieuwsuitzendingen en zette ze om in numerieke data. Het resultaat is het databestand dat hierboven werd beschreven. Voor dit onderzoek zijn er 516 fragmenten die meegenomen worden in de analyse. Om een antwoord te formuleren op de onderzoeksvraag zal een kwantitatieve inhoudsanalyse toegepast worden. Eén van de definities uit Krippendorff's boek geeft duidelijk weer hoe deze methode hier nuttig kan zijn. Volgens de definitie is een inhoudsanalyse “een onderzoekstechniek voor de objectieve, systematische en kwantitatieve beschrijving van een

manifeste inhoud van communicatie” (Krippendorff, 2004, p.19). Volgens Creswell wordt kwantitatief onderzoek gebruikt voor het testen van objectieve theorieën door het onderzoeken van de relatie tussen variabelen (2009, p. 4-5). Voor dit onderzoek worden op basis van de agendasettingtheorie en framingtheorie voorspellingen gedaan over verwachte relaties tussen politieke partijen en de hoeveelheid aandacht die ze spenderen aan immigratie in het nieuws enerzijds, en hoe ze immigratie framen in de nieuwsmedia anderzijds. Op het einde van het onderzoek zal een vergelijking volgen tussen wat gevonden werd en wat op basis van de literatuur voorspeld werd. Literatuur wordt dus deductief gebruikt als kader voor de hypothesen van dit onderzoek. Hierbij werd gecontroleerd voor alternatieve verklaringen zoals het verschil in zenders en selectievertekening door de media.

Een kwantitatieve inhoudsanalyse werd toegepast om inzicht te krijgen in het immigratiediscours. Eerst werd de relatie tussen politieke partij en de hoeveelheid aandacht die het thema immigratie kreeg in nieuwsuitzendingen onderzocht, uitgedrukt in het aantal fragmenten waarin een partij voorkwam en de spreektijd per partij in seconden (numerieke variabele). Vervolgens werd de relatie tussen politieke partijen en de framing van immigratie geanalyseerd. Kwantitatieve analyses zullen een beeld geven van welke partijen welke frames gebruiken. De frequentie van het voorkomen van de frames wordt als indicator gebruikt voor het belang en het gewicht ervan voor een politieke partij. Dit zal gevisualiseerd worden aan de hand van staafdiagrammen. Door de frequentie van het gebruik van een frame van de partijen te vergelijken, wordt het mogelijk een antwoord te geven op de tweede focus van de onderzoeksvraag.

Vooraleer een vergelijking kan worden gemaakt tussen partijen op basis van frequentie van gebruikte frames, moeten nieuwsuitzendingen gecodeerd worden op welke frames er in voorkomen. Het meetinstrument dat hiervoor gebruikt werd is de framing typologie van Helbling (2014). Er werd voor elk fragment nagegaan of er frames gebruikt werden bij het praten over immigratie en zo ja, welke. Bij elke soort frame horen stellingen en richtvragen

die aangeven wanneer het frame wordt gebruikt. Als de politicus in zijn discours over immigratie dit frame toepast, dan krijgt dat item voor dat soort frame code 1 (ja). Als de politicus geen van deze stellingen gebruikt in zijn argumentatie is de code 0 (nee) voor die frame. Er was ook de mogelijkheid om per fragment meerdere frames aan te duiden. Er moet wel op gewezen worden dat het coderen en het uitvoeren van een inhoudsanalyse geen geheel objectief proces is. Codeurs hebben een eigen subjectieve interpretatie. De intercodeurbetrouwbaarheid geeft een idee over de overeenstemming tussen codeurs en dus van de betrouwbaarheid van de variabelen.

3.5 Intercodeurbetrouwbaarheid

De intercodeurbetrouwbaarheid is een cruciaal kwaliteitscriterium van de kwantitatieve inhoudsanalyse (Krippendorff, 2004, pp. 221-223). Het wordt gedefinieerd als de overeenstemming tussen twee of meerdere codeurs. Er zijn verschillende manieren om deze betrouwbaarheid te testen. De test die hier werd toegepast is de Krippendorff's Alpha (Kalpha). Kalpha is een meting van de betrouwbaarheid van een variabele. Het gaat dus over een test van de duidelijke beschrijving van de variabele en de indeling in verschillende categorieën, de informatie in het codeboek en de instructies gegeven bij het coderen. Er werd gekozen voor de Kalpha test omdat deze naast het geobserveerde verschil, rekening houdt met het verwachte verschil, dat bepaald wordt door het aantal categorieën en de kans op een categorie (De Swert, 2012). Hoe dichter de index bij 1 ligt, hoe hoger de betrouwbaarheid en de reproduceerbaarheid van de variabele. Een $Kalpha = .80$ wordt gezien als de grens voor een goede betrouwbaarheid. $Kalpha = .67$ is de minimumgrens die een variabele moet hebben om betrouwbaar genoemd te worden.

De coëfficiënten, horende bij de variabelen in dit onderzoek, laten enkel voorlopige conclusies toe, omdat ze gebaseerd zijn op interpretaties van de codeurs. Tabel 1 bevat de Kalpha coëfficiënten voor de variabelen in dit onderzoek. Er werd een codeboek opgesteld (zie bijlage) waarin voor elke variabele een aantal richtvragen te

vinden zijn. Tijdens het coderen van de eerste vijftig fragmenten werden aanvullingen gedaan, zodat codeur 2 een duidelijk stappenplan had. Codeur 2 codeerde onafhankelijk van codeur 1, na uitgebreide uitleg bij het codeboek en enkele oefenfragmenten. Bij onduidelijkheid werden meningen uitgewisseld en fragmenten herbekeken. Dit heeft mogelijk de intercodeurbetrouwbaarheid verhoogd.

Van de 516 items werd ongeveer 10% (50 items) door een tweede codeur gecodeerd. Deze 10% werd op basis van een willekeurige steekproef geselecteerd. De Kalpha metingen zijn gebaseerd op deze items. Kalpha=1 wijst op perfecte overeenstemming tussen beide codeurs. Variabelen 'Code Ena', 'wie framet' en 'minister van asiel en migratie' waren gemakkelijk te coderen. Ook 'Veiligheidsframe' heeft een Kalpha=1. Dit wil zeggen dat het voorkomen van deze frame gemakkelijk te coderen was voor de codeurs. Hoewel de variabele 'regering' vrij gemakkelijk te coderen zou moeten zijn is de Kalpha=.77. Er werden slechts twee verschillen gecodeerd, maar deze schijnen een grote invloed te hebben op de Kalpha test. De variabelen die staan voor de categorieën van frames hebben bijna allemaal een hoge Kalpha. Het 'nationalistisch', 'moreel', 'economisch' en 'arbeids-en sociale zekerheid' frame hebben een hoge betrouwbaarheid, ze liggen boven de grens van .80. De Kalpha van de variabele 'multiculturele frame' is 0. Dit is te wijten aan het feit dat deze variabele erg weinig voorkwam, slechts één keer volgens de ene codeur en geen enkele keer volgens de andere codeur. Het multiculturele frame wordt dan ook behouden in de analyse. De Kalpha=.66 van de variabele 'pragmatische frame' en 'geen frame' bevindt zich net onder de betrouwbaarheidsnorm. Ook deze variabelen worden in de analyse behouden, rekening gehouden met het feit dat bij binaire variabelen waarbij de waarde 1 of 0 kan zijn, de Kalpha laag is, ook al werden slechts een paar fouten gemaakt.

Tabel 1

Intercodeurbetrouwbaarheid

Variabele	Kalpha
Code ENA	1
Wie framet	1
Regering	.77
Minister van Asiel en Migratie	1
Nationalistische frame	.87
Multiculturele frame	0
Morele frame	.91
Economische frame	.87
Arbeids en sociale zekerheidsframe	.82
Veiligheidsframe	1
Pragmatische frame	.66
Geen frame	.66

4. Resultaten van de analyse

Van de 516 nieuwsitems gingen er 45 (8,7%) niet over immigratie. Dit wil zeggen dat het item in het algemeen niet over immigratie ging of dat het item op zich wel over immigratie ging, maar niet op het moment dat de politicus aan het woord was. Deze items werden niet in de analyse opgenomen. Verder viel het ook 120 keer voor (23%) dat het nieuwsitem over immigratie ging, maar dat een nieuwsanker of journalist de naam van de politicus vermeldde zonder dat die ook effectief aan het woord kwam. Ook deze items worden buiten beschouwing gelaten voor de analyse, omdat dit onderzoek vertrekt vanuit een 'actor-driven logic', namelijk het gebruik van frames in het politieke discours door politici zelf. Het gevolg is een dataset met nog 351 items, dat is 68% van de 516 items waarmee gestart werd.

In wat volgt, werden beschrijvende analyses gedaan van deze 351 items. Er werden ook kruistabellen en Chi-kwadraattoetsen gebruikt om het verband tussen categorische variabelen na te gaan. Om deze toetsstatistiek te kunnen toepassen, werd een dichotome variabele aangemaakt per partij. Om te controleren voor een verband tussen een categorische en een metrische variabele, namelijk de hoeveelheid spreektijd, werd gebruik gemaakt van de Independent-Samples T Test.

4.1 Controle: verband tussen type zender en partij/frames

Voor het testen van de hypotheses van start ging, werd gecontroleerd voor twee mogelijke verbanden op basis van de dataset met 351 nieuwsitems.

Een eerste verband is dat tussen zender, VRT of VTM, en het voorkomen van een politieke partij. De p-waarde van de chi-kwadraattoets was voor elke partij groter dan 0,05: er is met andere woorden geen verband tussen het type zender en het voorkomen van

een bepaalde politieke partij². VRT en VTM verschillen niet significant in de media-aandacht die ze besteden aan de verscheidene Vlaamse politieke partijen. Het is belangrijk hiervoor te controleren om een inzicht te krijgen in de selectie van nieuws door de media. Een tweede verband is dat tussen zender en frames. Er zijn amper significante verschillen betreffende de frames die voorkomen in ‘het Nieuws’ op VTM en ‘het Journaal’ op VRT over immigratie. VRT en VTM verschillen met andere woorden niet significant in het gebruik van nieuwsframes³. Dit geldt voor alle frames behalve voor het pragmatische frame. VRT en VTM verschillen wel significant in het gebruik van de pragmatische frame ($X^2=11.571$, df 1, $p=.001<0.05$). Op VTM verscheen een politicus met dit soort frame significant vaker dan op VRT.

4.2 Doelstelling 1: het verband tussen politieke partijen en aandacht voor immigratie in het televisienieuws

Voor de analyse zal de tweevoudige structuur aangehouden blijven. Een eerste stap focust op agendasetting. Er moet voorzichtig omgegaan worden met deze term omdat hij zowel de aandacht voor het onderwerp als de relatie met de publieke opinie impliceert. In dit onderzoek is de aandacht voor een onderwerp in het televisienieuws van belang. De relatie met de publieke opinie wordt hier niet onderzocht. Er wordt meer algemeen gekeken naar het thema immigratie in de journaals en specifiek naar het verschil tussen partijen in de aandacht die ze aan dit thema besteden.

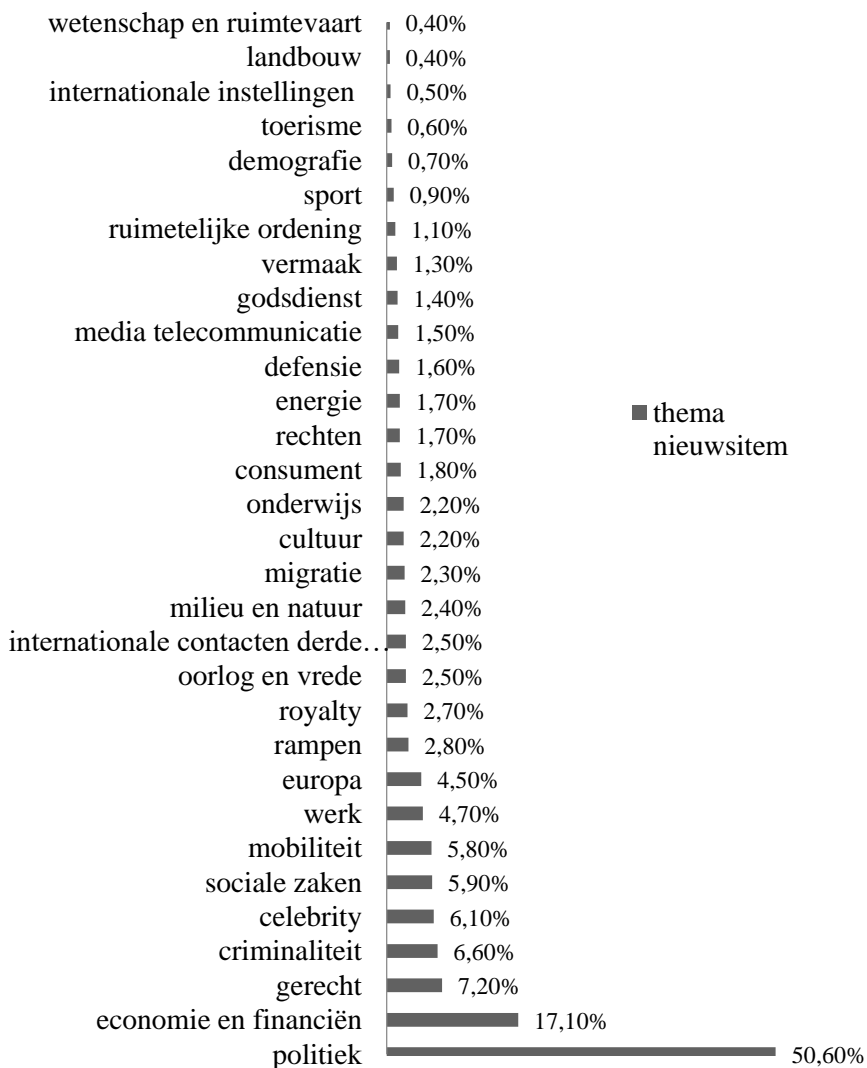
---

² Resultaten toetstatistieken voor verband zender en politieke partij: N-VA ($X^2=1.195$, $df=1$, $p=.274>0.05$), sp.a ($X^2=0.565$, $df=1$, $p=.452>0.05$), CD&V ($W^2=0.740$, $df=1$, $p=.390>0.05$), Groen ($X^2=0.703$, $df=1$, $p=.402>0.05$), Open VLD ($X^2=0.414$, $df=1$, $p=.520>0.05$), VB ($X^2=0.026$, $df=1$, $p=.872>0.05$)

³ Resultaten toetsstatistieken voor verband zender en frames (behalve pragmatische): nationalistisch ($X^2=.992$, $df=1$, $p=.319>0.05$), multicultureel ($X^2=1.859$, $df=1$, $p=.173>0.05$), economisch ($X^2=.308$, $df=1$, $p=.579>0.05$), morele ($X^2=.063$, $df=1$, $p=.801>0.05$), arbeid en sociale zekerheid ($X^2=.021$, $df=1$, $p=.884>0.05$), veiligheid ($X^2=.188$, $df=1$, $p=.665>0.05$)

Op basis van een ENA bestand waarbij de functie ‘politicus’ werd gelinkt met 31 mogelijke thema’s, blijkt dat van alle nieuwsitems waarin een politicus aan het woord kwam of vermeld werd tussen 2009 en 2014, er 2% (N=686) over immigratie ging. Figuur 1 geeft aan hoe vaak elk thema voorkwam. De meest voorkomende thema’s waren politiek (N=15 270, i.e. 51%), economie en financiën (N= 5173, i.e. 17%) en gerecht (N=2183, i.e. 7%). In deze rangschikking neemt immigratie een vijftiende plaats in. Relatief gezien was immigratie dus zeker niet het voornaamste thema waar politici aandacht aan besteedden.

Figuur 1. Percentage nieuwsitems per thema in 19u-journaals op VRT en VTM met functie politicus (2009-2014, N=30184).

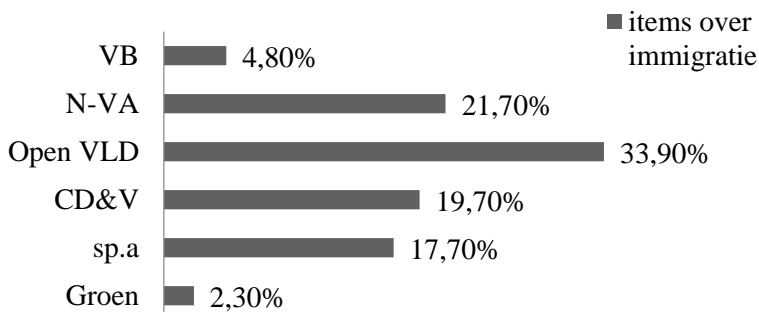
Er werd voor alle nieuwsitems over immigratie tussen 2009 en 2014, waarin een politicus sprak, nagegaan hoe vaak elke politieke partij voorkwam. Figuur 2 geeft de percentages weer per partij. Hieruit blijkt dat Groen (2.30%) en VB (4.80%) het minste aan bod kwamen. Politici van N-VA (21.70%) en Open VLD (33.90%) kwamen het vaakst aan het woord. De voorgaande percentages kunnen verklaard worden door het beschouwen van de rol van de functie van Minister voor Asiel en Migratie: in een vierde (91 keer of 26%) van het totaal aantal nieuwsitems over immigratie was de Minister voor Asiel en Migratie aan het woord. Dit was 83 keer iemand van Open VLD. Dat wil zeggen dat in 70% van de items waarin Open VLD aan het woord was, dat in naam was van een Minister of Staatsecretaris voor Asiel en Migratie. Dit komt omdat zowel Annemie Turtelboom als Maggie De Block tijdens deze zesjarige periode deze functie hebben uitgeoefend. Dit verklaart het hoge percentage van Open VLD. De overige acht keer dat vanuit die functie werd gesproken, was dat door Theo Francken (N-VA). Hij bekleedt deze functie sinds oktober 2014. 2014 is het laatste onderzoeksjaar dat hier wordt opgenomen, vandaar dat hij slechts acht keer in deze hoedanigheid aan het woord kwam. Er wordt verwacht dat hij in 2015 vaak aan het woord kwam in nieuws over immigratie en dat zal zo zijn zolang hij deze functie bekleedt. Het is niet mogelijk de samenhang te testen tussen deze functie en het praten over immigratie aangezien de huidige data enkel nieuwsitems over immigratie bevatten en er wat deze variabele betreft geen variatie is. De pure cijfers zijn informatief: in 26% van de nieuwsitems over immigratie is de verantwoordelijke staatsecretaris of Minister voor Asiel en Migratie aan het woord.

Uit Figuur 2 blijkt dat Groen en VB het minst aantal keren voorkwamen in de onderzochte nieuwsmedia. Dit lage percentage voor VB is opvallend aangezien we hierboven stelden dat deze partij een issue ownership zou hebben over immigratie en we voorspelden dat ze daarom vaker met dit thema in het nieuws zou komen dan andere partijen⁴. Ook hier kan verwezen worden naar de functie van

---

⁴ Om te weten of N-VA en VB een issue-ownership hebben over immigratie, zouden we moeten nagaan hoe vaak de partij spreekt over

Minister voor Asiel en Migratie, die niet door iemand van VB of Groen bekleed werd. Het feit dat beide partijen in de oppositie zaten speelt waarschijnlijk ook mee.

Figuur 2. Percentage nieuwsitems over immigratie in 19u -journaals van VRT en VTM per partij (2009-2014, N=351).

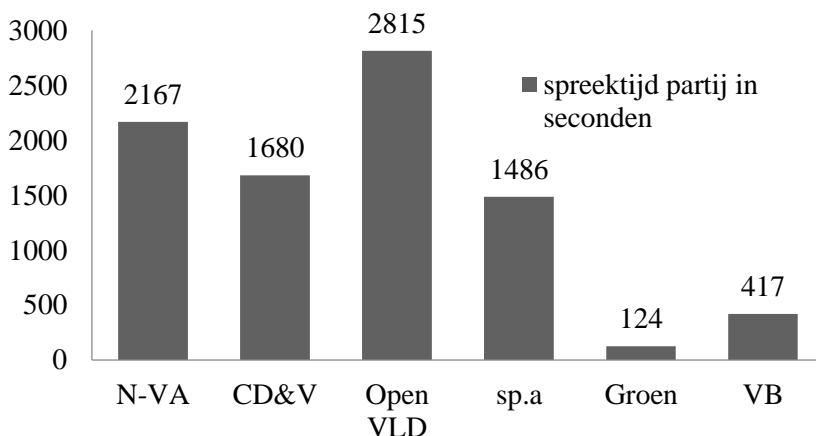
Om hypothese 1 te testen gaan we na of de rechtse partijen N-VA en VB inderdaad meer aandacht geven aan het immigratiethema dan andere partijen. Er wordt hier gekeken naar de spreektijd van de actor in seconden en naar het aantal keer dat een partij aan het woord kwam over immigratie. Rechtse partijen zijn voor deze hypothese geoperationaliseerd als N-VA en VB. Figuur 3 geeft de absolute spreektijd weer per partij tussen 2009 en 2014. Er werd een Independent-Samples T Test gedaan om het verband na te gaan tussen rechtse partijen en de spreektijd⁵. Het verband was niet significant. Rechtse partijen hebben geen significant hogere/lagere spreektijd dan andere partijen (centrum en linkse partijen). Als voor de rechtse partijen afzonderlijk werd gecontroleerd, vonden we dat de gemiddelde spreektijd van N-VA significant verschilt van de

---

immigratie in vergelijking met andere thema's. Hiervoor zouden meer dan 30 000 items moeten gecodeerd worden voor de variabele partij. Dat is niet mogelijk in dit onderzoek. We kunnen het issue-ownership van de partijen hier dus niet bewijzen.

⁵ 'Rechtse partijen' is hier inclusief Open VLD.

gemiddelde spreektijd van alle andere partijen ($t=2.415$, $p=.016<0.05$). De spreektijd van N-VA is over het algemeen significant hoger (gemiddelde 29.3 sec) dan die van andere partijen (gemiddelde 23.9 sec). Voor VB verschilt de gemiddelde spreektijd niet significant van de andere partijen ($t=-.146$, $p=.884>0.05$).

Figuur 3. Spreektijd (in seconden) per partij over immigratie in 19u-journals op VRT en VTM (2009-2014, N=351).

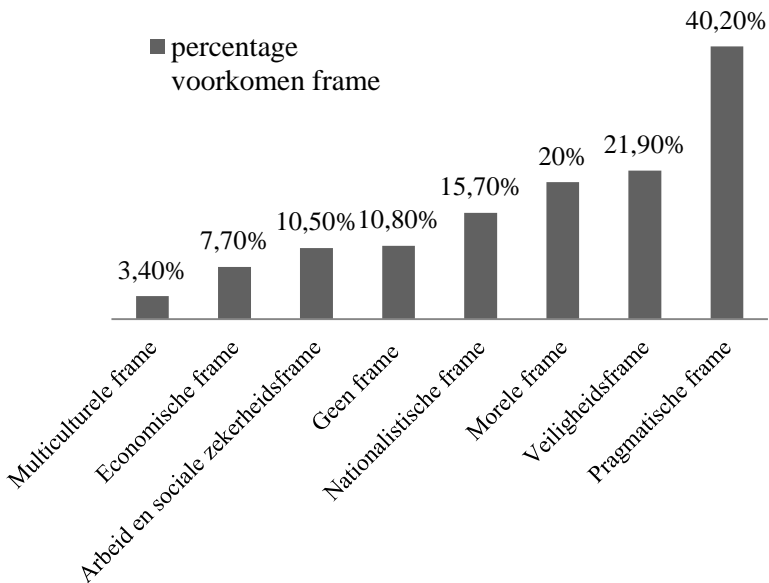
Dat Groen en VB in de oppositie zaten en kleine partijen zijn kan er toe leiden dat ze minder media-aandacht krijgen. Dit geldt wellicht niet enkel voor het thema immigratie, maar ook voor andere nieuwsthema's. De selectie door de media zelf is hier dus waarschijnlijk van belang. De eerste hypothese wordt dus gedeeltelijk bevestigd voor N-VA. De partij heeft het tweede hoogste aantal immigratie items en ook de spreektijd in seconden is de hoogste na Open VLD. Dat Open VLD meer spreekt over immigratie is dankzij de functie van Minister voor Asiel en Migratie, die gedurende deze periode tweemaal werd bekleed door iemand van deze partij. Voor Vlaams Belang klopt de hypothese niet. In slechts

4.80% van de items was deze partij aan het woord en haar spreektijd is lager dan die van de andere partijen (behalve Groen), wat waarschijnlijk te wijten is aan haar positie (oppositie) en aan de grootte van de partij.

4.3 Doelstelling 2: Verband tussen politieke partijen en het gebruik van frames

Een tweede en meer belangrijke stap in de analyse kijkt naar de framing van immigratie door politieke partijen. Figuur 4 geeft weer hoe vaak elk soort frame voorkwam in het algemeen op VRT en VTM. Figuur 5 toont voor elke partij specifiek hoe vaak ze elk soort frame gebruikte.

Figuur 4 maakt duidelijk dat politici in ongeveer een tiende van de items over immigratie geen specifiek soort frame gebruikten, of dat het voor de codeur niet duidelijk was of er een frame gebruikt werd (10.8%). Het meest gebruikte is het pragmatische frame (40.2%). Het pragmatisch frame gebruikt een politicus als hij geen ideologisch standpunt wil innemen. Hij baseert zich dan in zijn argumentatie op capaciteitsredenen of op de wettelijkheid van een beslissing. Het frame komt bijna dubbel zo veel voor als het veiligheidsframe (21.90%), de tweede in de rangschikking. Dan volgen in deze volgorde: het morele frame (20%), het nationalistische frame (15.7%), het arbeid en sociale zekerheidsframe (10.5%) en het economische frame (7.7%). Het multiculturele frame werd het minst gebruikt in de communicatie over immigratie (3.4%). Dat de som van de frames niet gelijk is aan 100% komt omdat er per item meerdere frames konden worden toegewezen.

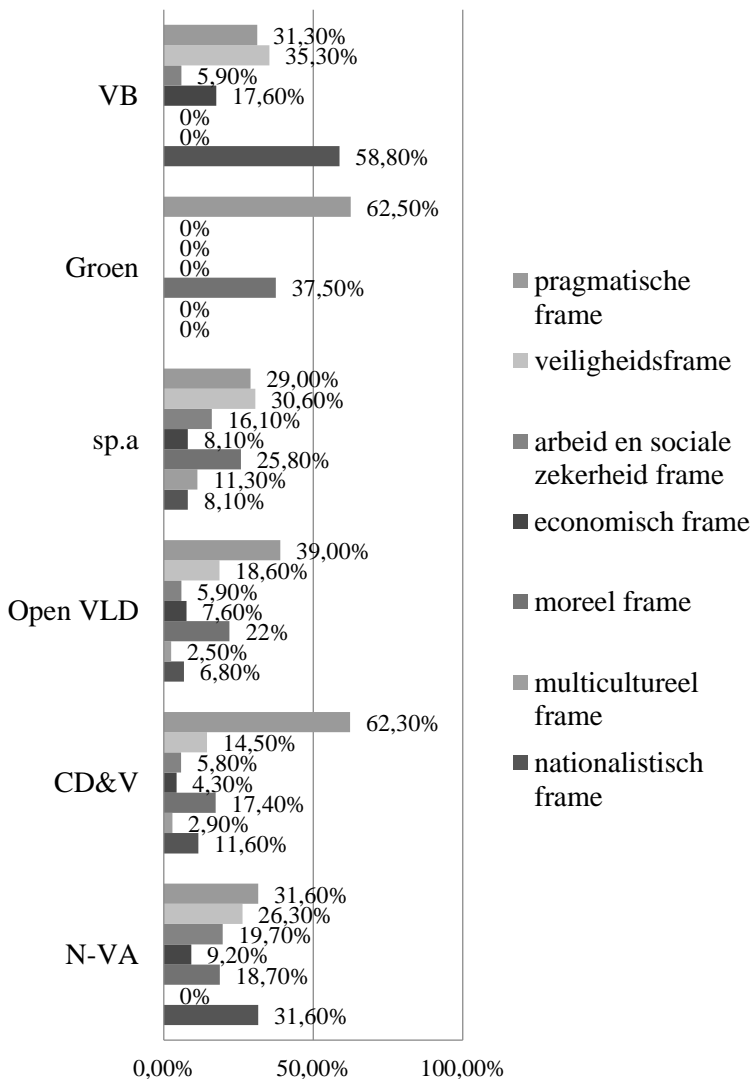

Figuur 4. Totaal percentage frames gebruikt door politici bij spreken over immigratie in 19u-journaals op VTM en VRT (2009-2014, N=351).

Het voornaamste doel van dit onderzoek is een inzicht te krijgen in het immigratiediscours van politieke partijen op basis van de soorten frames die ze gebruiken in hun communicatie over immigratie. We gaan voor elke partij de frequentie van de toegepaste frames na om een antwoord te formuleren op hypothesen 2,3, en 5.

Figuur 5 geeft het percentage weer per frame per partij. We kunnen al enkele conclusies trekken uit deze Figuur. Wat opvalt is dat elke partij, in minstens 30% van de items waarin ze voorkomt, een pragmatisch frame gebruikte. Sp.a zit net onder de 30%. Alle partijen maakten gebruik van dit frame. Dit geldt echter niet voor alle frames. Zo gebruikte Vlaams Belang geen moreel en geen multicultureel

frame. Groen gebruikte ofwel geen frame ofwel een pragmatisch of een moreel frame. N-VA gebruikte geen enkele keer een multicultureel frame. Sp.a, Open VLD en CD&V maakten in hun communicatie gebruik van alle soorten frames. Wat nog opvalt is de hoge frequentie van het nationalistisch frame bij VB en N-VA en het hoge percentage van het morele frame bij Groen. Het morele frame werd door alle partijen gebruikt, behalve door het VB. Het veiligheidsframe werd ook door alle partijen gebruikt, behalve door Groen.

Figuur 5. Soorten frames per partij, toegepast op het immigratiethema in 19-journaals op VRT en VTM (2009-2014, N=351).

Hypotheses 2 en 3 zijn gebaseerd op het idee dat de ideologie van de partij de framekeuze bepaalt (Helbling, 2014).

Hypothese 2 stelt dat linkse partijen in hun communicatie over immigratie vaker gebruik maken van het moreel en multicultureel frame dan centrum- en rechtse partijen. Dit zal getest worden met de chi-kwadraattoets. Eerst werd berekend of linkse partijen (geoperationaliseerd als Groen en s.pa) vaker deze twee soorten frames gebruikten dan alle andere partijen (centrum en rechts). Er werd een significant verband gevonden tussen linkse partijen en het gebruik van het multiculturele frame. Voor deze interpretatie werd gekeken naar de Fischer's Exact Test ($X^2=11.412$, $p=.003<0.05$), omdat er niet werd voldaan aan de voorwaarden van de chi-kwadraattoets⁶. Linkse partijen gebruiken significant vaker een multicultureel frame dan centrum- en rechtse partijen.

Wanneer de partijen afzonderlijk worden bekeken, blijkt dat het verband enkel bestaat tussen sp.a en het multiculturele frame (Fischer's Exact Test: $X^2=14.065$, $df=1$, $p=.002<0.05$) en niet tussen Groen en dit frame ($X^2=.291$, $df=1$, $p=.590>0.05$). Groen gebruikte zelfs geen enkele keer het multiculturele frame. De opmerking dient gemaakt te worden dat de reden hiervoor kan zijn dat Groen ook veel minder in het nieuws kwam met immigratie dan sp.a (8 tegenover 62 keer). Tussen het morele frame en linkse partijen daarentegen werd er geen significant verband gevonden ($X^2=2.5$, $p=.114>0.05$). Ook hier werd voor de partijen afzonderlijk gecontroleerd. Er is geen significant verband tussen één van de partijen en het morele frame⁷. Ook al is het verschil tussen linkse partijen en centrum/rechtse partijen in het gebruik van het morele frame niet significant, als naar de percentages in Figuur 5 wordt gekeken, valt wel op dat Groen (38%) en sp.a (26%) het morele frame wel vaker gebruikten dan de

---

⁶ Voorwaarden Chi-kwadraattoets: geen enkele verwachte celfrequentie mag kleiner zijn dan 1 en er mag niet meer dan 20% van de cellen een verwachte waarde hebben van 5. Hieraan werd hier niet voldaan, dus mag er niet naar de Pearson Chi-Square gekeken worden.

⁷ Chi-kwadraattoets verband partij en morele frame: sp.a ($X^2=1.388$, $df=1$, $p=.239>0.05$), Groen ($X^2=1.487$, $df=1$, $p=.223>0.05$)

andere partijen; CD&V (17%), Open VLD (20%), N-VA (19%) en Vlaams Belang (0%).

Hypothese 2 wordt daarom slechts gedeeltelijk bevestigd. Linkse partijen bleken significant vaker een multicultureel frame te gebruiken dan andere partijen. Als de twee partijen apart worden geanalyseerd, bleek dit verband enkel te bestaan voor sp.a. Sp.a (11.3%) gebruikte het multiculturele frame significant vaker dan alle andere partijen (1.7%). Er was geen significant verschil tussen linkse partijen en centrum/rechtse partijen wat betreft het morele frame, noch voor sp.a, noch voor Groen. We kunnen hier nog aan toevoegen dat N-VA en VB geen enkele keer het multiculturele frame gebruikten en VB geen enkele keer het morele frame.

Ook hypothese 3 gaat uit van het idee dat de ideologie van de partij bepaalt welke frames door die partij worden gebruikt. In tegenstelling tot hypothese 2 doet ze uitspraak over rechtse partijen. Ze stelt dat rechtse partijen vaker nationalistische frames gebruiken in hun communicatie over immigratie dan centrum/linkse partijen. Ook dit zal getest worden met de chi-kwadraattoets. Eerst werd getest of rechtse partijen (geoperationaliseerd als Open VLD, N-VA en VB) vaker het nationalistische frame gebruikten dan de andere partijen (centrum en rechts). Er werd een significant verband gevonden tussen rechtse partijen en het gebruik van het nationalistische frame ($X^2=7.045$, $df=1$, $p=.008<0.05$). Rechtse partijen gebruiken significant vaker een nationalistisch frame dan centrum- en rechtse partijen.

Als gekeken werd voor een verband voor de partijen afzonderlijk, bleek dat het verband anders is voor Open VLD als voor N-VA en VB. Open VLD (6.8%) gebruikte significant minder vaak het nationalistisch frame dan andere partijen (20.3%) ($X^2=10.729$, $df=1$, $p=.001<0.05$). N-VA (31.6%) gebruikte significant vaker het nationalistische frame dan andere partijen (11.3%) ($X^2=18.448$, $df=1$, $p=.000<0.05$). Ook VB (58.8%) gebruikte het nationalistische frame significant vaker dan de andere partijen (13.5%) ($X^2=25.071$, $df=1$, $p=.000<0.05$). Groen gebruikte geen enkele keer een nationalistisch frame. Sp.a en CD&V gebruikten dit soort frame, maar het gebruik was niet significant hoger dan dat van andere partijen. Wat opvalt is

dat de frequentie van het nationalistische frame voor sp.a en CD&V hoger is dan die van Open VLD. Hypothese 3 wordt bevestigd voor N-VA en VB, maar niet voor Open VLD.

De framingstrategie van partijen wordt volgens Helbling (2014) ook bepaald door strategische beperkingen. Deze zouden de stabiliteit van het discours beïnvloeden.

Hypothese 4 gaat niet over het soort frame maar over de stabiliteit of variatie van frames in het discours van een partij. Ze stelt dat kleine radicaal linkse of rechtse partijen focussen op één bepaalde frame en dat grote partijen een grotere variantie aan frames (meer dan één) gebruiken in hun communicatie over immigratie. Om een antwoord te formuleren op deze hypothese werden geen statistische toetsen toegepast, maar werd vooral gebaseerd op de gegevens in Figuur 5. De kleine radicale rechtse partij werd geoperationaliseerd als VB. De grotere partijen werden geoperationaliseerd als sp.a, CD&V, Open VLD en N-VA. Het VB gebruikte vijf verschillende soorten frames in zijn communicatie over immigratie. De hypothese dat de partij zou focussen op één soort frame werd dus niet bevestigd. Met bijna 60% voor het nationalistisch frame, lijkt het VB wel een voorkeur te hebben voor dit soort frame. Er is geen enkele andere partij die een bepaald frame zo frequent gebruikt (behalve het pragmatische frame, maar dat heeft geen ideologisch karakter). De grote partijen gebruiken bijna alle vier elk soort frame (enkel N-VA gebruikte geen enkele keer het multiculturele frame). Ze gebruiken dus een grotere variatie aan frames (6 of 7). We kunnen uit Figuur 5 ook afleiden dat de frequenties van de verschillende soorten frames bij grote partijen meer in evenwicht zijn (minder verschillen) dan bij het VB. We stellen vast dat, ook al gebruiken grote partijen bepaalde frames vaker dan andere, de verschillen niet zo uitgesproken zijn als bij kleine partijen. Op zich is dit in lijn met de verwachtingen dat kleine radicaal linkse of rechtse partijen focussen op één bepaalde frame en dat grote partijen een grotere variantie aan frames (meer dan één) gebruiken in hun communicatie over immigratie; de kleinste partijen (Groen en het VB) gebruikten het minste aantal frames en de frequenties zijn bij deze partijen minder gelijk verdeeld dan bij de grotere partijen. Het gaat wel in tegen wat Helbling beweert over

groene partijen en een gebalanceerd discours. De partij gebruikte ofwel geen frame, ofwel een pragmatisch frame ofwel een moreel frame. De resultaten bevestigen hypothese 4 dus gedeeltelijk.

Hypothese 5 stelt dat rechtse partijen (geoperationaliseerd als Open VLD, N-VA en VB) vaker een veiligheidsframe zouden gebruiken dan andere partijen (centrum en linkse partijen). Eerst werd het verband nagegaan tussen rechtse partijen en het veiligheidsframe. Dit was, in tegenstelling tot wat voorspeld werd, niet significant ($X^2=.174$, $df=1$, $p=.677>0.05$).

Er werd ook voor de partijen afzonderlijk gekeken. Er was voor geen enkele partij een significant verband met het veiligheidsframe⁸. Als we naar de percentages kijken zien we wel dat dit het hoogste is voor VB (35.3%). Wat opvalt is de hoge frequentie voor het veiligheidsframe bij sp.a (30.6%). Die is hoger dan die van Open VLD (18.6%) en N-VA (26.3%). Ook CD&V gebruikte dit frame in 14.5% van zijn fragmenten. Het veiligheidsframe werd dus ook door de andere partijen (centrum en links) gebruikt. Enkel Groen gebruikte het geen enkele keer. Omdat de frequentie van rechtse partijen niet significant verschilt van die van linkse partijen, kunnen we zeggen dat hypothese 5 niet werd bevestigd.

Tot slot kunnen nog enkele conclusies van Figuur 5 worden afgeleid. Het arbeids- en sociale zekerheidsframe werd door alle partijen toegepast, behalve door Groen ((kleine N van Groen kan hiervan de oorzaak zijn). N-VA (19.7%) gebruikte het frame significant vaker dan andere partijen (8%) ($X^2=8.626$, $df=1$, $p=.003<0.05$). Hoewel sp.a (16.1%) ook een hoog percentage heeft voor dit frame, is er geen significant verband tussen deze partij en het arbeids- en sociale zekerheidsframe ($X^2=2.462$, $df=1$, $p=.117>0.05$). Er is geen significant verschil tussen rechtse en linkse partijen met betrekking tot het gebruik van dit frame ($X^2=.061$, $df=1$, $p=.805>0.05$). Ook voor het economisch frame is er geen significant verschil tussen

---

⁸ Chikwadraattoetsen: Open VLD ($X^2=1.168$, $df=1$, $p=.280>0.05$), N-VA ($X^2=1.054$, $df=1$, $p=.305>0.05$), VB ($X^2=1.840$, $df=1$, Fisher's Exact Test: $p=.225>0.05$)

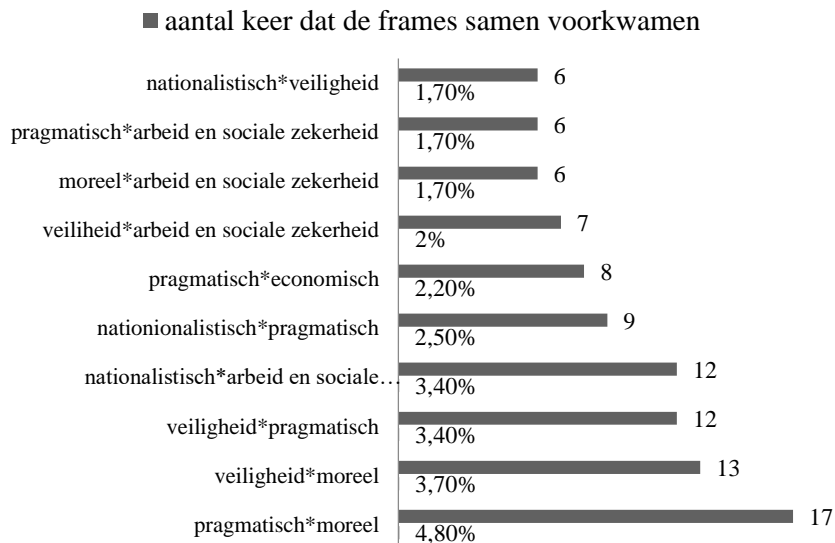
linkse en rechtse partijen. Er is ook geen verband tussen een partij afzonderlijk en dit frame. Groen gebruikte geen enkele keer een economisch frame (kleine N van de partij kan hiervan de oorzaak zijn). Het VB gebruikte dit frame het vaakst (17.6%). Waarschijnlijk omdat deze partij meermaals argumenteerde dat immigratie negatieve economische gevolgen heeft. Er is geen verband tussen rechtse of linkse partijen en het gebruik van “geen frame”. Groen sprak in een vierde van zijn fragmenten over immigratie zonder één van de zeven geoperationaliseerde frames te gebruiken.

4.4 Combinaties van frames

Als er in een item meerdere frames werden gebruikt, dan werden deze allemaal gecodeerd. Dit maakt het mogelijk te kijken of bepaalde soorten frames soms samen voorkomen en hoe vaak dit gebeurt. Onderzoek naar het effect van framing, wees er al op dat het samen voorkomen van twee tegengestelde soorten frames het effect kan beïnvloeden.

In Figuur 6 worden alle combinaties weergegeven die meer dan vijf keer voorkwamen. We zien dat het pragmatische frame vaak in combinatie voorkwam met een ander frame; het vaakst gebeurde dit in combinatie met het morele frame (17 keer). Dat is waarschijnlijk omdat het pragmatische frame ideologisch neutraal is en argumenteert op basis van capaciteits- of wettigheidsredenen. Ook het veiligheidsframe werd vaak samen met een ander frame gebruikt. De combinaties uit Figuur 6, waarover we kunnen zeggen dat ze misschien competitief zijn, zijn ‘veiligheidsframe*arbeid en sociale zekerheidsframe’ en ‘nationalistisch*arbeid en sociale zekerheidsframe’. Belangrijk is dat binnen deze frames variatie mogelijk is. Het arbeid en sociale zekerheidsframe impliceert dat er in de argumentatie een link gelegd wordt tussen immigratie en de welvaartstaat, de sociale zekerheid of de arbeidsmarkt. Of die link positief of negatief was, werd niet gecodeerd. Het zou met andere woorden kunnen zijn dat de argumentatie met het arbeid en sociale zekerheidsframe en de argumentatie met het nationalistisch frame

niet competitief zijn, maar elkaar bevestigen. Omdat de frequenties van de voorkomende combinaties laag zijn, wordt er niet vergeleken tussen partijen.

Figuur 6. Competitieve frames bij nieuwsitems over immigratie in 19u-journaal op VRT en VTM waarbij de frequentie hoger was dan 5 (2009-2014, N=351)

5. Discussie en conclusie

Immigratie is vandaag de dag een actueel onderwerp dat centraal staat in het publieke debat. Eén van de meest voornamelijk actoren in het vormen van het maatschappelijk debat zijn politieke partijen en individuele politici. Politieke actoren verspreiden hun visie op immigratie via allerlei kanalen, waaronder de nieuwsmedia. De nieuwsmedia zijn dan ook één van de belangrijkste bronnen voor publiek debat over politieke thema's zoals immigratie. Het is via de nieuwsmedia dat het politieke discours de kiezers bereikt. Hierop steunt de keuze voor een analyse van het immigratiediscours van politieke actoren in journaals op VRT en VTM.

Het doel was om een inzicht te krijgen in het immigratiediscours van Vlaamse politieke partijen, namelijk in hoe vaak en op welke manier ze spraken over immigratie in de journaals. Hiertoe werden de verschillende Vlaamse partijen met elkaar vergeleken. Deze studie is hiermee de eerste die voor een periode van zes jaar (2009-2014) op systematische wijze het discours van politieke partijen omtrent immigratie onderzocht in Vlaanderen. Er werd een kwantitatieve inhoudsanalyse toegepast. Omdat de studie zowel kijkt naar de aandacht voor het thema als naar de framing ervan door politici, vormt ze een bijdrage aan reeds bestaand onderzoek, dat enkel keek naar de aandacht voor immigratie of framing ervan door de media (Dunaway et al., 2010; Boomgaarden & Vliegenthart, 2009). Ze vertrekt vanuit het idee dat stemgedrag evenals attitudes van burgers ten aanzien van immigranten constant beïnvloed worden door elites en hun argumentatie in de media (Dunaway et al., 2011).

Een eerste conclusie heeft betrekking op de prominentie van immigratie als beleidsthema voor politieke partijen in het nieuws. Het blijkt dat immigratie geen prioriteit was tussen 2009 en 2014 voor de Vlaamse politici. Het was slechts het vijftiende meest voorkomende thema in het politieke discours.

Daarnaast tonen de analyses ook aan dat politieke partijen verschillen in de hoeveelheid aandacht die ze geven aan het thema immigratie. Politici van N-VA en Open VLD kwamen het vaakst aan

het woord over immigratie en Groen en VB procentueel gezien het minst vaak. De spreektijd voor politici van deze laatste twee partijen was ook veel lager dan die van de andere. Deze vaststelling zou verklaard kunnen worden door het feit dat ze, in tegenstelling tot de andere partijen, gedurende zes jaar in de oppositie zaten en dat ze relatief klein zijn. Eenzelfde vaststelling zou wellicht ook gelden voor andere nieuwsthema's.

Voorgaand onderzoek naar de wederzijdse interdependentie tussen media en politiek wees er immers al op dat de kans dat een event een nieuwsitem wordt, afhangt van de betrokkenheid en het voorkomen van elite. Politiek bevoegde actoren maken dan ook meer kans om in de nieuwsmedia te komen (Galtung & Ruge, 1965, p. 68). Vooral politici die een hoge politieke functie bekleden, zoals ministers of regeringsleiders, zijn erg nieuwswaardig en krijgen veel media-aandacht (Hooghe et al., 2015, p 16). In de nieuwsfragmenten werd inderdaad vaak een minister, een burgemeester of een regeringslid geïnterviewd. De selectie door de media zelf is hier dus waarschijnlijk ook van belang. Dat Open VLD het vaakst aan het woord kwam, verklaarden we door de functie van Minister voor Asiel en Migratie die meerdere jaren een bevoegdheid van deze partij was.

Wat hypothese 1 betreft, die stelde dat rechtse partijen met een issue-ownership over immigratie meer aandacht zouden geven aan het thema dan andere partijen, stellen we vast dat deze wordt bevestigd voor N-VA, maar niet voor het VB. We zouden kunnen veronderstellen – al werd dit niet getest – dat issue-ownership op zich niet tot veel aandacht leidt in televisienieuws, maar dat wel de grootte en de positie van een partij een grote rol spelen inzake het immigratiediscours. Een kleine partij krijgt minder media-aandacht, en dient wellicht ook meer keuzes te maken inzake de thema's die ze benadrukt.

Een tweede gedeelte van de analyse onderzocht de framing door de verschillende Vlaamse politieke partijen. Hiervoor werd de framing typologie van Helbling (2014) overgenomen. Framing bleek alomtegenwoordig in het immigratiediscours van Vlaamse politici: in

90% van de nieuwsitems, waarin een politicus aan het woord kwam over immigratie, werd een frame uit de typologie van Helbling (2014) gebruikt. We kunnen echter niet uitsluiten dat er nog andere frames gebruikt werden. De ideologische positie van partijen bleek verband te houden met de framekeuze, net als regeringsdeelname en de grootte van de partij, al werd deze hypothese niet geheel bevestigd.

Hypothese 2, die stelde dat linkse partijen vaker het morele en het multiculturele frame zouden gebruiken dan andere partijen, werd gedeeltelijk bevestigd. Bij het vergelijken van de percentages bleek sp.a het multiculturele frame vaker te gebruiken dan andere partijen; Groen gebruikte het geen enkele keer, maar dit is wellicht te wijten aan het lage aantal keer dat de partij sprak over immigratie. Belangrijk is er hier op te wijzen dat de coëfficiënt van de intercodeurbetrouwbaarheid voor het multiculturele frame laag was. Dit frame werd toch opgenomen, omdat de lage betrouwbaarheid waarschijnlijk te wijten is aan het weinig voorkomen van het frame, waardoor zelfs één foute beoordeling disproportioneel sterk doorweegt. Ook het morele frame werd door beide linkse partijen vaker gebruikt dan door andere partijen, al is het verschil niet significant. Er lijkt dus wel licht bewijs te zijn dat linkse partijen in hun communicatie over immigratie eerder focussen op de voordelen van culturele diversiteit, het behoud van de eigen cultuur, solidariteit, gelijke rechten voor alle burgers, morele principes en discriminatie van immigranten.

Hypothese 3, die verwachtte dat rechtse partijen vaker een nationalistisch frame zouden gebruiken dan andere partijen, werd bevestigd. Rechtse partijen gebruikten het nationalistisch frame vaker dan andere partijen. Dit gold zowel voor Open VLD als voor N-VA en het VB. Dat is in lijn met wat we zouden verwachten op basis van hun immigratiebeleid, al is dit voor Open VLD minder vanzelfsprekend dan voor N-VA en het VB. Rechtse partijen blijken in hun communicatie over immigratie dus vooral te focussen op het beperken van immigratie, op het behoud van de nationale identiteit en het feit dat immigranten de taal moeten leren en zich moeten integreren.

Hypothese 4, die stelde dat kleine radicale partijen zouden focussen op één frame en grotere partijen een grotere variatie aan frames zouden gebruiken, werd gedeeltelijk bevestigd. Het VB gebruikte een grotere variatie aan frames dan voorspeld. Opvallend is echter wel dat er grotere afwijkingen zijn in het gebruik van frames bij kleine partijen dan bij grote partijen. De reden hiervoor zou enerzijds kunnen zijn dat grote partijen aan de interesses van een breder publiek moeten voldoen en ze een minder ideologisch discours voeren dan kleinere partijen. Anderzijds speelt het wellicht ook een rol dat kleine partijen over het algemeen minder spreektijd krijgen in het nieuws, wat er ook toe kan leiden dat ze vaker op enkele frames focussen. Zo maakte het VB meer dan de helft van de keren gebruik van het nationalistisch frame. Dit bevestigt deels Helblings (2014) resultaat over de populistische rechterzijde en het nationalistisch discours. Het discours van VB is wel gevarieerder dan wat Helbling vaststelde voor rechtse populistische partijen. De enige partij die zich beperkt tot twee verschillende soorten frames is Groen, net de partij waarvan voorspeld werd dat ze een gebalanceerd discours zou hebben (Helbling, 2014) Dit is wellicht ook te wijten aan het beperkt aantal observaties voor Groen.

Hypothese 5, die verwachtte dat rechtse partijen vaker gebruik maken van het veiligheidsframe dan andere partijen, werd niet bevestigd. Er werd geen verband gevonden tussen rechtse partijen en het gebruik van het veiligheidsframe, ook al gebruikte het VB dit frame het vaakst. Sp.a gebruikte het veiligheidsframe zelfs het tweede vaakst. Dit afwijkende resultaat kan wellicht verklaard worden door het feit dat de nieuwsmedia na een incident vaak betrokken partijen proberen te interviewen, zoals een burgemeester van de plaats waar een incident zich voordeed. De kans is dan groter dat die burgemeester spreekt over misdaad en veiligheid, omdat er naar gevraagd wordt. Dit viel vaak voor bij sp.a, aangezien deze in verschillende grote (centrum)steden de burgemeester levert⁹. Het is

---

⁹ Bijvoorbeeld: Daniel Termont (sp.a), burgemeester van Gent, werd meerdere keren geïnterviewd over overlast en drugsconflicten bij illegalen.

daarom ook de context die mee bepaalt welk frame politici gebruiken.

Het veiligheidsframe werd over het algemeen, na het pragmatische frame, het vaakst gebruikt. Dit kan belangrijk zijn, aangezien onderzoek stelt dat het vaak associëren van immigratie met criminaliteit en misdaad kan leiden tot negatieve attitudes ten aanzien van immigranten (Dunaway et al., 2011). Ook Boomgaarden en Vliegthart (2009) vinden een bewijs voor een positief verband tussen de negatieve toon van immigratieberichterijding en anti-immigrantenhoudingen. Aangezien met het gebruik van het veiligheidsframe immigranten op een negatieve manier in het nieuws worden gebracht, als oorzaak van of betrokken bij een misdaad, zouden we voorzichtig kunnen voorspellen dat het gebruik van dit frame zal bijdragen tot het negatief beïnvloeden van attitudes ten aanzien van immigranten bij burgers. Op die manier zou het politieke discours de publieke opinie en het stemgedrag van burgers kunnen beïnvloeden. Tot slot leerden de analyses dat politici regelmatig verschillende soorten frames combineerden. De meest gebruikte combinatie was die van het pragmatische en het morele frame. Of de frames tegengesteld waren (competitief) of elkaar bevestigden, werd hier niet onderzocht.

Dunaway (2010) stelde op basis van de agendasettingtheorie dat, hoe meer berichtgeving er is over immigratie, hoe belangrijker het publiek dit onderwerp zal vinden. Partijen N-VA en Open VLD bleken het onderwerp de meeste aandacht te geven in vergelijking met andere partijen (2009-2014). Of dat dit specifiek het geval is voor immigratie, of dat dit ook geldt voor andere thema's en dus te wijten is aan de grootte van de partijen, kunnen we hier niet met zekerheid zeggen. Net zoals we niet kunnen zeggen of er een agendasettingeffect zal optreden als immigratie in slechts 2% van de nieuwsitems voorkwam. Omdat bestaand onderzoek het pure effect van aandacht reeds in vraag stelde, werd ook de argumentatie van politici geanalyseerd (Chong en Druckman, 2007, p. 113). Er werd eerder al onderzoek gedaan naar framing van het immigratiethema door de media in het algemeen. Hier werd voor het analyseren van frames vertrokken vanuit het perspectief van de actor, waardoor

vergelijken tussen partijen mogelijk werd. Framing door Vlaamse politieke partijen werd tot nu toe nog niet onderzocht. Nochtans zou dit interessant kunnen zijn in het licht van de resultaten van Hänggli en Kriesi (2010) en Dunaway et al. (2011), namelijk dat politieke actoren frames vormen over immigratie en ze via hun discours in de nieuwsmedia proberen te verspreiden om de publieke opinie over immigratie te beïnvloeden.

Uit de analyses blijkt inderdaad dat elke partij focust op andere frames. Dit bevestigt ook wat Jacobs stelde (1998, p. 261) over het discours dat partijen gebruiken om hun eigen visie op een problematiek te uiten en waarin ze hun eigen belangen leggen. De ideologie van de partij en het partijstandpunt over immigratie zullen de keuze voor een bepaald soort frame beïnvloeden. Sommige resultaten werden bevestigd, andere verwachte verbanden werden ontkracht. Slegers (2007, p. 63) stelde dat het gebruik van dichotomieën en negatieve beelden het publieke debat over immigratie verscherpt en politieke en maatschappelijke polarisatie in de samenleving in de hand werkt. Het nationalistische frame en het veiligheidsframe houden vaak dergelijke dichotomieën en negatieve beelden in. Het eerste soort frame komt in 15.7% van de nieuwsitems voor, het tweede in 21.9% van de items. Dat wil zeggen dat in bijna 40% van de items ofwel immigranten negatief werden afgebeeld ofwel wij-zij tegenstellingen werden aangehaald. Op basis van de resultaten zouden we kunnen stellen dat als er een verscherping zou zijn van het publieke debat over immigratie, N-VA en het VB hier het grootste aandeel in zouden hebben; zij gebruiken het vaakst een nationalistisch of veiligheidsframe.

Dit onderzoek geeft een eerste inzicht in het immigratiediscours van Vlaamse partijen in de nieuwsmedia, namelijk in de argumentatie die politieke actoren geven als ze spreken over immigratie. Het toont aan dat er een verband is tussen ideologie, positie en grootte van een partij en de aspecten waarop een partij focust als ze spreekt over immigratie. Hiermee bevestigt het de resultaten van Helblings (2014) onderzoek. Hij stelt dat het de ideologie en strategische beperkingen van de partij zijn die de framekeuze beïnvloeden.

Bij het interpreteren van de resultaten is het belangrijk om de beperkingen van dit onderzoek in het achterhoofd te houden. Ten eerste deden we hier een analyse van nieuwsfragmenten op VRT en VTM om een uitspraak te doen over het immigratiediscours van politieke partijen in de nieuwsmedia. VTM en VRT hebben het hoogste aantal nieuwskijkers, maar er zijn nog andere kanalen via de welke het discours het publiek bereikt. De analyse die hier gebeurt geeft met andere woorden een beperkt inzicht in het immigratiediscours daar het zich focust op slechts één aspect van het publieke debat, namelijk de nieuwsmedia.

Ten tweede moet er rekening gehouden worden met het feit dat de relatie tussen media en politiek in grote mate interdependent is. We analyseren hier enkel uitspraken van politici zelf, maar er moet voorzichtig omgegaan worden met het interpreteren van de resultaten als een representatie van het discours van de partijen. Het zijn uiteindelijk de nieuwsmakers en journalisten die als gatekeepers selecteren wat wel en niet in het nieuws wordt getoond. Er werd hierbij wel gecontroleerd voor mogelijke verschillen tussen zenders in het voorkomen van partijen en frames, maar er werd geen significant verband gevonden. Er zijn verschillende mogelijke verklaringsgronden voor het feit dat dat het aantal keer dat een partij voorkomt en de frames die in het algemeen voorkomen niet significant verschillen tussen beiden zenders. Ofwel selecteren de zenders op dezelfde manier ofwel beïnvloeden de partijen op een bepaalde manier de zenders. Overigens kan de gelijkenis tussen zenders voor frames liggen aan het feit dat hier gekeken wordt naar uitspraken van politici zelf. Het zou kunnen dat er wel een verschil in frames te vinden is wanneer de algemene nieuwsfragmenten geanalyseerd worden. Het zou ook kunnen dat er effectief geen verschil is inzake het gebruik van frames door politici op de zenders. Een derde beperking is dat het coderingsproces van de frames afhangt van interpretatie. Een duidelijk codeboek moet er voor zorgen dat de codering op dezelfde manier gebeurt door verschillende codeurs. De intercodeurbetrouwbaarheid geeft een idee over de betrouwbaarheid van de codering, maar het blijft gedeeltelijk nog steeds een subjectief proces.

Een vierde beperking was de onderverdeling van partijen in een

links, centrum en rechts blok, die nodig was om de hypothesen te kunnen testen. Deze indeling is gebaseerd op voorgaande literatuur, onder andere op de gegevens van het Party Manifesto, die via een inhoudsanalyse van partijprogramma's de Vlaamse partijen op een links-rechts schaal heeft geplaatst. Deze indeling is echter voor discussie vatbaar. Mede daarom werd ook altijd het verband voor de partij afzonderlijk berekend.

Een vijfde en laatste beperking heeft betrekking op de typologie van Helbling (2014) waarop de codering van de frames werd gebaseerd. Er werd vertrokken vanuit al bestaande categorieën van frames, waardoor de kans bestaat dat er een frame over het hoofd werd gezien. Toch bleek deze typologie vrij goed toepasbaar op het discours door Vlaamse politieke partijen, aangezien in 90% van de gevallen één van deze frames aanwezig was.

Wat is nu het belang van dit onderzoek? Naast individuele en contextuele elementen, bepaalt ook de hoeveelheid berichtgeving de attitudes ten aanzien van immigranten (Dunaway et al., 2010). Ander onderzoek stelde vast dat ook de manier waarop immigratie geframed wordt, invloed heeft op deze attitudes (Atwell Seate & Mastro, 2015; Dinas & van Spanje, 2011). Om het effect van nieuws over immigranten op attitudes te kennen, moeten we de inhoud van het nieuws kennen (Boomgaarden en Vliegenthart, 2009). Dat is wat we hier geanalyseerd hebben. Politieke actoren bepalen via hun discours mee de berichtgeving in het nieuws. Een inzicht in het immigratiediscours van Vlaamse politieke partijen zou gebruikt kunnen worden in toekomstig onderzoek naar de frames in de hoofden van het Vlaamse publiek, naar het effect van frames op de attitudes ten aanzien van immigranten of naar de motivaties bij het stemmen op een bepaalde partij.

We hebben nu een inzicht in hoe politieke actoren verschillen in het gebruik van frames in hun immigratiediscours. Toch dient het belang van dit onderzoek genuanceerd te worden. In slechts 2% van alle nieuwsitems op VRT en VTM, tussen 2009 en 2014, hadden politici het over immigratie. De vraag is of dit voldoende is om een framingeffect uit te oefenen. Matthes (2008) wees al op het belang van het systematisch voorkomen van het frame voor het creëren van

een effect. Daarbij komt nog dat er soms competitieve frames gebruikt worden, waardoor het effect zwakker zou zijn. Ook andere factoren, zoals de context, de betrouwbaarheid van de bron en communicatie met anderen, kunnen het effect beïnvloeden (De Vreese, 2012).

Hoewel slechts 2% van alle nieuwsitems waarin een politicus sprak tussen 2009 en 2014 over immigratie ging, toch blijft een analyse van de berichtgeving over immigratie van belang, zeker in het licht van de huidige “vluchtelingencrisis”. Vandaag de dag is immigratie immers één van de meest zichtbare thema’s en vormt het een belangrijke politieke uitdaging. Bovendien dienen er in dit dossier belangrijke beslissingen genomen te worden. De invloed van het discours van politieke partijen en van de wijze waarop immigratie geframed wordt op de publieke opinie en op het immigratiebeleid mag daarom niet onderschat worden.

6. Referenties

- Atwell Seate, A., & Mastro, D. (2015). Media's influence on immigration attitudes: An intergroup threat theory approach. *Communication Monographs*, 1–20.
- Baumgartner, F. R., & Jones, B. D. (2010). *Agendas and instability in American politics*. University of Chicago Press.
- Bennett, W. L., Pickard, V. W., Iozzi, D. P., Schroeder, C. L., Lagos, T., & Caswell, C. E. (2004). Managing the Public Sphere: Journalistic Construction of the Great Globalization Debate. *Journal of Communication*, 54 (3), 437–455.
- Boomgaarden, H. G., & Vliegenthart, R. (2009). How news content influences anti-immigration attitudes: Germany, 1993–2005. *European Journal of Political Research*, 48(4), 516-542.
- Bouteca, N. (2014). Vlaams Belang: de relevantie is voorbij. *Knack*. Geraadpleegd via <http://hdl.handle.net/1854/LU-5686431>
- Budge, I., & Farlie, D. (1983). *Explaining and predicting elections: Issue effects and party strategies in twenty-three democracies*. Taylor & Francis.
- Charrett, C. (2009). A Critical Application of Securitization Theory: Overcoming the Normative Dilemma of Writing Security. *International Catalan Institute for Peace. Working Paper 2009/7*, 3-47.
- Chong, D., & Druckman, J. N. (2007). A theory of framing and opinion formation in competitive elite environments. *Journal of Communication*, 57(1), 99-118.
- Chong, D., & Druckman, J. N. (2007). Framing theory. *Annual Review of Political Science*, 10, 103-126.
- CIM. (2014). *Top 10 best bekeken programma's per zender* [Databestand]. Geraadpleegd via <http://www.cim.be/nl/televisie/openbare-resultaten>
- Creswell, J. W. (2009). *Research Design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Sage Publications. Third Edition.
- Cumuleo. (z.d.). De Barometer van de Cumul van Mandaten. *Cumuleo*. Geraadpleegd via <http://www.cumuleo.be/>

- De Smedt, J., Wouters, R., & De Swert, K. (2013). Inter-coder reliability in the TV News Archive. A Report on Coding Issues, Countries and Actors in Belgian television news. *Steunpunt Media*, 1-12.
- De Swert, K. (2012). Calculating inter-coder reliability in media content analysis using Krippendorff's Alpha. *Center for Politics and Communication*, 1-15.
- Vreese, C. H. (2003). Framing Europe: television news and European integration. *Amsterdam School of Communication Research*, 1-243.
- De Vreese, C. H. (2012). New Avenues for Framing Research. *American Behavioral Scientist* 56(3), 365–375.
- De Vreese, C. H., & Lecheler, S. (2012). News Framing Research: An Overview and New Developments. *The Sage Handbook of Political Communication*, 292-306.
- Dinas, E., & van Spanje, J. (2011). Crime Story: The role of Crime and Immigration in the Anti-immigration Vote. *Electoral Studies*, 30(4), 658–671.
- Druckman, J. N. (2001). On the limits of framing effects: Who can frame? *Journal of Politics*, 63, 1041-1066.
- Dunaway, J., Branton, R. P., Abrajano, M. A., & Diego, S. (2010). Agenda Setting, Public Opinion, and the Issue of Immigration Reform. *Social Science Quarterly*, 91(2), 359-378.
- Dunaway, J., Goidel, R. K., Kirzinger, A., & Wilkinson, B. C. (2011). Rebuilding or intruding? Media coverage and public opinion on Latino immigration in post-Katrina Louisiana. *Social Science Quarterly*, 92, 917-937.
- ENA. (z.d.). Project Elektronisch Nieuwsarchief Vlaanderen. *Het Elektronisch Nieuwsarchief*. Geraadpleegd via <http://www.nieuwsarchief.be/?pg=2>
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43, 51-58.
- Ferree, M. M., Gamson, W. A., Gerhards, J., & Rucht, D. (2002). *Shaping abortion discourse: Democracy and the public sphere in Germany and the United States*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Foucault, M. (1961). *Folie et déraison. Histoire de la folie à l'âge classique*. Paris, Gallimard. 1-673.
- Galtung J., & Ruge M. H. (1965). The Structure of Foreign News the presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crisis in four Norwegian newspapers. *Journal of Peace Research*, 2(1), 64 -91.
- Gamson, W., & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American Journal of Sociology*, 95, 1-37.
- Gamson, W. A. (2004). Bystanders, public opinion, and the media. *The Blackwell companion to social movements*, 242-261.
- Hänggli, R. (2012). Key Factors in Frame Building: How Strategic Political Actors Shape News Media Coverage. *American Behavioral Scientist*, 56(3), 300-317.
- Hänggli, R., & Kriesi, H. (2010). Political Framing Strategies and their Impact on Media Framing in a Swiss Direct-Democratic Campaign. *Political Communication*, 27(2), 141-157.
- Hänggli, R., & Kriesi, H. (2012). Frame Construction and Frame Promotion (Strategic Framing Choices). *American Behavioral Scientist*, 56(3), 260-278.
- Hanseeuw, L. (2012). *België, Immigratienatie: Statistieken en evoluties* (Onderzoeksrapport). Geraadpleegd via Itinera Institute website: http://statbel.fgov.be/nl/binaries/1678_nl%20Belgi%C3%AB%2C%20immigratienatie.%20Statistieken%20en%20evoluties_tcm325-179500.pdf
- Helbling, M. (2014). Framing Immigration in Western Europe. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 40(1), 21-41.
- Hooghe, M., Jacobs, L., & Claes, E. (2015). Gender Bias in Reporting on Political Elite Positions: Media Coverage of Female MPs in Belgian News Broadcasts (2003–2011). *The International Journal of Press/Politics*, 1-20.
- Iyengar, S., & Kinder, D. R. (2010). *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press.
- Jacobs, D. (1998). *Nieuwkomers in de politiek: het parlementaire debat omtrent kiesrecht voor vreemdelingen in Nederland en België 1970-1997*. Academia Press.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis An introduction to Its Methodology*. Pennsylvania: Sage Publications.

- Krouwel, A. (2010). De politieke ruimte volgens André Krouwel. Geraadpleegd via www.kieskompas.nl
- Manifesto Project. (z.d.). Manifesto Project Data Dashboard. *Manifesto Project*. Geraadpleegd via <https://manifestoproject.wzb.eu/>
- Maddens, B., & Smulders, J. (2014). De financiële gevolgen van de verkiezingsuitslag van 25 mei 2014 voor de Vlaamse politieke partijen. *Ku Leuven Instituut voor de Overheid*, 1-9.
- Matthes, J. (2008). Media frames and public opinion: Exploring the boundaries of framing effects in a two-wave panel study. *Studies in Communication Sciences*, 8(2), 101-128.
- Matthes, J. (2012). Framing politics: An integrative approach. *American Behavioral Scientist*, 56(3), 247-259.
- McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public opinion quarterly*, 36(2), 176-187.
- Pan, Z., & Kosicki, G. M. (1993). Framing analysis: An approach to news discourse. *Political communication*, 10(1), 55-75.
- Sleegers, F. (2007). *In debat over Nederland: veranderingen in het discours over de multiculturele samenleving en nationale identiteit*. Amsterdam University Press.
- Swanson, D. L., & Mancini, P. (1996). Patterns of modern electoral campaigning and their consequences. *Politics, media, and modern democracy. An international study of innovations in electoral campaigning and their consequences*, 247-277.
- Thesen, G. (2014). Political Agenda Setting as Mediatized Politics? Media-Politics Interactions from a Party and Issue Competition Perspective. *The International Journal of Press/Politics*, 19(2), 181-201.
- Thorbjørnsrud, K. (2015). Framing Irregular Immigration in Western Media. *American Behavioral Scientist*, 59, 771-782.
- Van den Bulck, H., & Broos, D. (2011). Can a charter make the difference in ethnic minority reporting? A comparative content and production analysis of two Flemish television newscast. *Communications*, 36(2), 195-216.

- Van Erkel, P., Thijssen, P., & Van Aelst, P. (2014, juni x). Vier ideologische dimensies, één breuklijn. *Stichting Gerrit Kreveld: Samenleving en Politiek*. Geraadpleegd via <http://www.stichtinggerritkreveld.be/samenleving-en-politiek/zoeken-in-sampol/1741>
- Walgrave, S., Lefevere, J., & Tresch, A. (2012). The associative dimension of issue ownership. *Public Opinion Quarterly*, 1-12.
- Walgrave, S., Van Aelst, P., & Nuytemans, M. (2006). Media en politiek: De spanningsrelatie tussen journalisten en politici in kaart gebracht. *Media, Middenveld, Politiek*. 1-27. Geraadpleegd via http://uahost.uantwerpen.be/m2p/media/mediaenpolitiek_nota.pdf

Bijlagen

Bijlage 1: Framing typologie van Helbling met voorbeelden

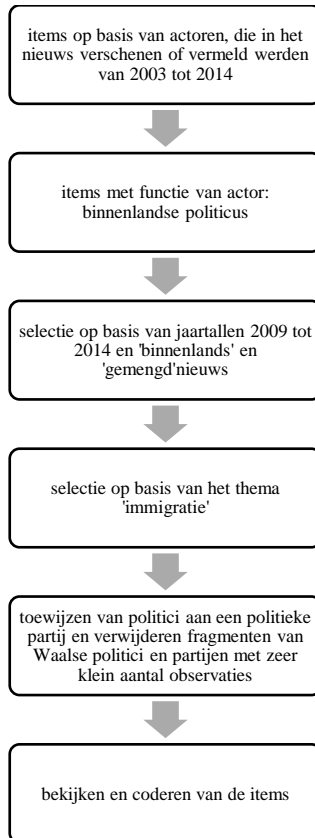
Tabel 2

Framing typologie van Helbling met voorbeelden

Onderverdeling Habermas	Identity		Moral-universal	Utilitarian			
Frame-categorieën	Nationalistisch	Multicultureel	Moreel	Economisch	Arbeid en Sociale Zekerheid	Veiligheid	Pragmatisch
Voorbeelden	Buitenlandse infiltratie Nationale identiteit Verlies van tradities Islamisering vermijden Vluchtelingenstromen vermijden Nationale soevereiniteit	Integratie door verdraagzaamheid Tolerantie Voordelen van culturele diversiteit Verdraagzaamheid tussen religieuze groepen Europese identiteit	Gelijkheid Discriminatie van groepen Mensenrechten Vrijheid van meningsuiting Verdrag van Genève Rechtsstaat	Aantrekken van hoogopgeleide immigranten Productiviteit Internationale competitie	Werkloosheidscijfer Daling van het loon Armoede Welvaartsstaat Opstopping sociale zekerheidsstelsel	Terrorisme Jeugdcriminaliteit Binnenlandse veiligheid Politieke stabiliteit Georganiseerde misdaad	In onze interesse Capaciteit om op te treden Rechtszekerheid Antwoord op de globalisering Reputatie Wettigheid

Bron: Helbling, 2014, p. 6

Bijlage 2: Selectieproces data

Figuur 7. Selectieproces data.

Bijlage 3: Codeboek

Onderstaand codeboek wordt gebruikt bij het coderen van nieuwsfragmenten op VTM en VRT van 19 uur, beschikbaar via het Elektronisch Nieuwsarchief (ENA). Er werd een selectie gemaakt op basis van het thema immigratie. De intercoder reliability voor het thema immigratie van het ENA was 0.80. Dit wil zeggen dat er een vrij goede overeenkomst was tussen codeurs bij het coderen van het thema. Toch zal er bij het coderen gecontroleerd worden of het fragment juist gecodeerd werd door het ENA. Wanneer het niet over immigratie gaat, het fragment irrelevant blijkt of iets anders misging bij het coderen ervan, wordt het fragment de code 2 toegekend voor de variabele “CodeENA” en dan stopt het codeerproces voor dit fragment. Dit is het eerste niveau waarop gecodeerd wordt. Het tweede niveau betreft de actoren. Ook op dit niveau werd een selectie gedaan, namelijk die van politicus (intercodeurbetrouwbaarheid: 0.98). Dit wil zeggen dat in de fragmenten een politicus aan het woord komt of vernoemd wordt. Hier is de variabele ‘Wie framet’ van primair belang, want deze geeft aan wie aan het woord is over immigratie en dus wie framet. Omdat dit onderzoek nagaat hoe politieke actoren immigratie framen, zijn uiteindelijk fragmenten met code 1 belangrijk.

Voor de nieuwsitems over immigratie wordt gecodeerd welke frames politieke actoren gebruiken als ze spreken over immigratie. Per fragment is er de mogelijkheid om meerdere frames toe te wijzen. Voor elke categorie zijn er enkele richtvragen/voorbeelden voorzien. Als de politicus bij het spreken over immigratie één van de argumenten/ richtvragen/ voorbeelden gebruikt die passen bij een bepaald soort frame, krijgt het fragment code 1 voor dat soort frame. De richtvragen in dit codeboek zijn gebaseerd op de voorbeelden van Helblings onderzoek. Er zal dus een deductieve methode gebruikt worden, dat wil zeggen dat er bij het coderen, nagegaan zal worden of vooraf vastgelegde categorieën frames in het fragment voorkomen.

Omdat dit onderzoek framing door Vlaamse politieke partijen onderzoekt, zullen enkel fragmenten gecodeerd worden die voor de

variabele ‘partij’ code 1 tot 7 hebben. Om verwarring te vermijden, wordt de volgende definitie aangehouden: een immigrant: is een persoon die zich in een land vestigt met de bedoeling er een langere tijd te verblijven. Vluchtelingen zijn een specifieke groep immigranten. Zij kunnen politieke of economische redenen hebben voor hun verhuis. Zowel de afhankelijke variabele (frame) als de onafhankelijke variabele (politieke partij) zijn categorische variabelen met numerieke waarden. De frames zijn dichotome variabelen met als mogelijke code 0 of 1.

Tabel 3
Codeboek

Variabele	Richtvragen	Waarden
NIVEAU 1: Nieuwsfragmenten		
1. CodeENA CATEGORISCH	Werd het nieuwsfragment juist gecodeerd door het ENA ? Gaat het fragment over immigratie op het moment dat de actor aan het woord is? -het fragment gaat over vluchtelingen, asielzoekers, regularisatie,..	1 = ja, als de actor spreekt, gaat het over het immigratiethema 0 = nee, het gaat niet over immigratie als de actor aan het woord is (stop met coderen) of fragment werkt niet
NIVEAU 2: Actoren		
1. Partij CATEGORISCH	tot welke partij behoort de politicus op het moment van het fragment?	1 = N-VA 2 = CD&V 3 = Open VLD 4 = sp.a 5 = Groen 6 = Vlaams Belang 7 = PVDA

		8 = Union des Francophones 9 = cdH 10 = FDF 11 = MR 12 = PS 13 = LDD 14 = samen.be 15 = Ecolo
2. Minister of staatssecretaris van Asiel en Migratie (minAsenMi) CATEGORISCH	Bezit de actor de functie van Minister of staatssecretaris van Asiel en Migratie op het moment van het fragment? 2008-17/07/2009 Annemie Turtelboom Open Vld minister van migratie- en asielbeleid 17/07/2009-05/12/2011 Melchior Wathelet cdH	0 = nee 1 = ja

	<p>staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Begroting, Gezinsbeleid en de Federale culturele instellingen</p> <p>06/12/2011-25/07/2014 Maggie De Block Open Vld Staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding</p> <p>25/07/2014-11/10/2014 Maggie De Block Open Vld Minister van Justitie belast met Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Armoedebestrijding</p> <p>11/10/2014-heden Theo Francken N-VA Staatssecretaris voor Asiel en Migratie en Administratieve Vereenvoudiging</p>	
--	---	--

<p>3. Regering</p> <p>CATEGORISCH</p>	<p>Behoort de partij van de politicus op dat moment tot de regering of de oppositie?</p> <p>28/06/2007-2009: Vlaamse regering Peeters I: CD&V/N-VA kartel, sp.a/spirit kartel, VLD</p> <p>13/07/2009-2014: Vlaamse regering Peeters II: CD&V, sp.a en N-VA.</p> <p>30/12/2008-2009: Federale regering Van Rompuy: CD&V, Open VLD (cdH, PS, MR)</p> <p>25/11/2009-2011: Federale regering Leterme II: idem</p> <p>06/12/2012-2014: Federale regering Di Rupo: sp.a, Open VLD, CD&V, (PS, MR, cdH)</p>	<p>0 = oppositie 1 = regering</p>
<p>4. Wie framet</p> <p>CATEGORISCH</p>	<p>Is de politicus zelf aan het woord over immigratie of is het de journalist/voice over/nieuwsanker die de politicus vernoemt? (want hier enkel frames van politieke actoren zelf van belang, frames van journalisten worden er achteraf uit</p>	<p>1 = politicus 2 = journalist/ voice over/ nieuwsanker (stop met coderen) 3 = andere (bv. Ander politicus vernoemd de</p>

	<p>geselecteerd)</p> <p>Als een politicus commentaar geeft op een voorstel i.v.m. immigratie van een ander politicus (zonder dat die aan het woord is), dan wordt voor dat fragment enkel gecodeerd wat door die eerste politicus gezegd wordt.</p>	<p>persoon waarover het fragment gaat) (stop met coderen)</p>
<p>5. Nationalistisch frame (nationFrame)</p> <p>CATEGORISCH</p>	<p>Gebruikt de politicus een nationalistisch frame bij het spreken over immigratie?</p> <ul style="list-style-type: none"> -Immigranten moeten zich integreren; taal leren, wetten respecteren -nadruk op behoud van nationale identiteit -immigratie zorgt voor verlies van tradities -Islamisering moet vermeden worden -Vluchtelingenstromen moeten vermeden worden -Immigratie moet beperkt worden 	<p>0 = nee 1 = ja</p>

<p>6. Multicultureel frame (multiculFrame)</p> <p>CATEGORISCH</p>	<p>Gebruikt de politicus een multicultureel frame bij het spreken over immigratie?</p> <p>-verschillende groepen mensen leven samen met elkaar -integratie met behoud van eigen cultuur -Er wordt gewezen op voordelen culturele diversiteit -Europese identiteit en gelijke rechten voor alle Europese burgers -Europese solidariteit -Verdraagzaamheid tussen religieuze groepen</p>	<p>0 = nee 1 = ja</p>
<p>7. Morele-universele frame (moreleFrame)</p> <p>CATEGORISCH</p>	<p>Gebruikt de politicus een morele-universele frame bij het spreken over immigratie?</p> <p>-Immigranten verdienen gelijke behandeling als andere burgers -Hret gaat over morele principes en rechten of de afwezigheid daarvan</p>	<p>0 = nee 1 = ja</p>

	<ul style="list-style-type: none"> -Er wordt gewezen op mensenrechten (vrijheid van meningsuiting, privacy, vrouwenrechten, religieuze rechten) -het gaat over discriminatie van groepen of individuele immigranten -Principes als democratie en rechtsstaat worden vernoemd -Vernoemen van Verdrag van Genève (dat status van vluchteling/asiel bepaalt) 	
--	---	--

<p>8. Economische frame (economFrame)</p> <p>CATEGORISCH</p>	<p>Gebruikt de politicus een economische frame bij het spreken over immigratie?</p> <ul style="list-style-type: none"> -In het spreken over immigratie wordt nadruk gelegd op het economische perspectief/budgetten -Immigratie wordt geassocieerd met economische welvaart en groei -Het gaat over de invloed van immigratie op de productiviteit -Het gaat over de invloed van immigratie op de internationale 	<p>0 = nee 1 = ja</p>
--	--	---------------------------

	<p>competitie</p> <p>-Het gaat over het aantrekken van hoogopgeleide of goedkope arbeidskrachten voor de economie</p>	
<p>9. Arbeid en sociale zekerheidsframe (arbeidenSocialFrame)</p> <p>CATEGORISCH</p>	<p>Gebruikt de politicus een arbeid en sociale zekerheidsframe bij het spreken over immigratie?</p> <p>-Het gaat over de invloed van immigratie op werkloosheidscijfers</p> <p>-Het gaat over immigratie als bedreiging voor de welvaartsstaat/sociale voorzieningen welvaartsstaat trekken immigranten aan</p> <p>-Het gaat over immigranten en het sociale zekerheidssysteem</p> <p>-Het gaat over immigranten en de arbeidsmarkt</p> <p>-Het gaat over immigranten en armoede</p> <p>-Het gaat over immigratie en loon daling</p>	<p>0 = nee</p> <p>1 = ja</p>

<p>10. Pragmatische frame (pragmatFrame)</p>	<p>Gebruikt de politicus een pragmatische frame bij het spreken over immigratie?</p>	<p>0 = nee 1 = ja</p>
<p>CATEGORISCH</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Er worden juridische, op interesse gebaseerde of efficiëntie argumenten gegeven bij het praten over immigratie -Er wordt geen ideologisch standpunt ingenomen -Immigratie is een antwoord op globalisering -immigratie en rechtszekerheid -Algemene en publieke interesse -Reputatie -Wettigheid -Capaciteit van de staat om op te treden (opvangplaatsen creëren) 	

<p>11. Geen frame</p> <p>CATEGORISCH</p>	<p>De politicus gebruikt geen enkele van bovenstaande frames.</p> <p>-Het is niet duidelijk welke frame door de politicus wordt gebruikt</p> <p>-De frames komen niet voor tijdens het spreken van de actor</p>	<p>0 = neen, bovenstaande frames werden wel gebruikt</p> <p>1 = ja, geen enkele van bovenstaande frames werd gebruikt</p>
<p>12. Spreektijd_actor</p> <p>METRISCH</p>	<p>Hoeveel seconden is de actor aan het woord?</p>	<p>Tijd in seconden</p>

